

KILENCES HONVÉDEK

JÓTÉKONYCÉLÚ TÁBORI UJSÁG.

Hirdetési ár: $\frac{1}{4}$ oldal egyszeri megjelenése 10 korona. \approx Apróhirdetés szavankint 8 f. ll. Több-szöri hirdetésnél árkedezmény.

Szerkesztik: a harctéren levő 9-es honvédek.
Kiadja: a 9. honv. gy. e. özvegy-és árva-alapjának kezelősége,
„az ezred özvegy-és árva-alapja” javára.

Megjelenik időközönként.

.....
A lapot illető közlemények az ujság címére: Tp. 425. küldendők.

A harcos imája karácsony estéjén.

Miatyánk Uristen, ki vagy a mennyekben,
Hozzád fohászokunk sebekben, köny-
nyekben.

Miknek tüze égel,
Szenleltessék meg a Te neved közöttünk
Viharban, veszélyben kik kérve kö-
szöntünk

Isten, Atyánk, Téged.

Vérbe kevert földről nézünk tisztó égre,
Kérjük, jöjjön el a Te országod végre,
Mutasd békés arcod'.
De testiünk kalászatát bár mind learatod:
Miatyánk, legyen meg a Te akaratod
Mi álljuk a harcot.

Mihépen a mennyben uralkodol fennen,
Minden csillag utját méred merre
/menjen,

Sügárt hova hintsen:
Azonképen itt a földön is, a sárba',
Könnyet ejtó özvegy, éhet érző árva
Gondod nélkül nincsen.

Ránk viharok várnak, ránk táborok
törnek,
Fegyverrel, inséggel, gyilkolnak, gyü-
ltörnek.

De mi Veled járunk.
Add meg mindennapi kenyereünket nekünk,
Alázd meg, előzd meg sok nagy ellen-
/segünk
Mindenható Urunk!

Vezesd győzelemre bátor lépteinket
És kérjük, bocsásd meg a mi vétkeinket,
Szivünk terhét vedd el.
Bocsásd meg, miképen mi is megbocsátunk
Eltanunk vétőknek, — ne verjen meg vádunk!
Senkit gyűlölettel.

És ne vigy minket a kísértetbe kérünk,
Ártatlan fejekre ne szálljon a vérünk,
Hogy ős átkot hintsen.
Sohase feledjük, hogy az ember ember.
Telve gyarlósággal, telve gyötrellemmel:
Egy az Ur: — az Isten!

Szabadíts meg minket a gonosztól, véstől,
Hisz' ki benned bízik, arra bármi vész dől,
Nem merül alá, — nem!
Legyen újra béke, boldogság és bőség,
A Te szent nevednek hála és dicsőség
Mindörökké Amen!

Karácsonyt a szivekbe!

A „Kilences Honvédek“ táborigazgatójának
írta: Prohászka Ottokár, székesfehérvári püspök.

Megilletődéssel állunk a világ közepette
betlehem-i barlang előtt!

Körülföttünk népeknek erői feszülnek a meg-
vásig. Mint szürke acélfolyó: hőmpolyognak hadsere-
geink Európán végig; fönt a magasban modern sárka-
nyok okádnak tüzet s remületbe ejtik világvárosokat
reng a föld: haláltusák szelvéselei száguldnak
rajta, hogy kieroszakolják valamerre döntést. E
erők tomboló mérközésében hatalmasnak látszhatik
ember, tetszhetik magának, hogy a világgyőzés skáláján
immár elérte a tetőfokot, almodhatik arról, hogy világ
történelmet írál úgy, ahogy azt előtte még nem
nálták: de mámorából kiábrándul, ha karácsony éjfélen
fölveti a kérdést az igazi emberi nagyság, az élet leg-
nagyobb értéke s az ember nyelés legmegfelelőbb
módja iránt.

E kérdésekkel lelkében egykor Illés prófeta is for-
galt Héreb szent hegyén s feleletet akart azokra meg-
akarta tudni, hogy mi a legjobb, a legszebb s a legfö-
ségesebb, meg akarta látni Istent. Kiállt tehát
sziklafokra s látott sebészen vágató szelvést, mely
sziklákat tördelt s hegyeket forgatott fel s azt gondolta
erre a prófeta, hogy ebben a töreshben, törtetésben
latkozik meg az ami a legfönségesebb, de választ ka-
pott, hogy „a szelvéshben nincs az Úr. A szelvésh-
után földrengés lett szakadtak, töredeztek hegyoldalak,

örtek s falak „hát talán ez ami legfönségesebb“
kérdezte magában, de a válasz erre i az volt: „a föld-
rengésben nincs az Úr.“ A földrengés után tűz ütöt-
ki, melynek lángjai fölcaptak az égbe s hevétől leko-
nyultak az erdők s tölgyek szétfoszottak, mint
perje de ekkor is csak azt hallotta: tűzvészbe-
sines Úr. Végül aztan nagy szellő susogását hal-
lotta a prófeta, melyet halván, beföde orcáját s meg-
tudta, hogy a csendben, a bekében, az elmélyedésben
az Úr (III. Kir. 19., 11.)

Igen, ha a mai világégesben, ha a nemzetek mai
páratlan összecsapásában a negyedik háborús év kara-
csónán a betlehem-i kisdedre tekintek, úgy érzem, hogy
az igazi emberi nagyság nem szenvedélyek szétveré-
sében, m a földet rengető erők kifejtésében, hanem
tisztá érzésben, a fenkölt gondolkodásban, a szívnek
tisztaságában s a lélek békéjében van. Ha oly nagy a szív
nyugalma s az öntudat békéje, hogy harcok s szelvéshel-
közepette is az Istennek nagy szellőként való járását s
lelkismeretnek minden halk intését is meghalljuk.

Kedves katonák! Ti is szelvéshként járjátok be
földet, összetörtök ellentállást, hadseregeket és várakat
hadakoztok a gleccerek jégmezőin s fölkotorjátok a ten-
gereket, karácsonyi ajándékot szeretnék adni nektek
karácsonyt imádkozom le lelketekbe! Érezzétek meg
Isten kegyelmét s szeretetét!

OLVASÓINKHOZ.

Midőn január 1-ével lapunk a második évfolyam-
lyamba lép, a leghálásabb köszönetünket nyilvánít-
juk igen tisztelt előfizetőinknek és munkatársaink-
nak azért a támogatásért, amelyben nemes célunk
előmozdítása érdekében mindig nagyobb és nagyobb
fokban részesítenek. Tisztelettel kérjük, hogy ezzel
az értékes és jóleső támogatással a jövő évben is
megajándékozzon sziveskedjenek.

Lapunk január 1-től szövegképekkel, képmel-
léletekkel és karikatúrákkal fog megjelenni. Azon-
kívül egy arcképcsarnok rovatot is nyitunk, amely-
ben bárki arcképét a beérkezés sorrendjében örö-
mel közöljük, ha arcképét szerkesztőségünknek
(Tp. 425) beküldi. A legközelebbi szám részére a
fényképek január 10-ig beküldendők. Ugy az előfi-
zetések, mint a közlemények az újság alábbi címére
juttatandók.

Lapunk előfizetési ára úgy a fronton, mint a
hátszágban lévők részére portóval együtt negyed-
évenként 2 korona. Egyes szám ára 60 fillér.

Az első évfolyam összes számai 2 koronáért
szállítjuk. Azokat, akik az év végéig 2 koronával
előfizettek, előfizetésük megújítására ezúton kérjük,
nehogy a lap szétküldésében fennakadás álljon be.
Az állásban levő olvasóink előfizetéseiket alosztá-
lyonként összegyűjtve, címükkel együtt a zászlóal-
parancsnokság útján az ezredparancsnoksághoz
beküldeni sziveskedjenek. Az újságra az otthoniak
címére is elő lehet fizetni.

A további jóindulatot ismételten kérve, vagyunk
Tp. 425. dec. 1917. dec. hó 1-én

hazafias ödvözléssel:

a „Kilences honvédek“ táborigazgatójának
és kiadóhivatala. Tp. 425.

Utazás az ezredparancsnokságig.

— Kalauzolás. —

Haretér, 1917. nov. hó 10-én.

Csikszentsimon! Elnyújtott mély tónussal kiáltja a uti kalauz.

Végállomásunkhoz értünk. A vonatról szekérre ülünk. A zsufolt kupé után jól esik a szénával bélelt szekérderékban a kényelmesebb ülés és a füstös füllet levegőtől nehéz tüdőnkre üdítőleg hat az ózondus hegyilevegő.

A Magyarosvölgybe hajtattunk. 46 kmnyi utat kell megtennünk, közben 28 km. után az Aklósnál abrakoltattunk.

Rövid idő mulik s már tulvagynak az utolsó községen: Csikszentmártonon. A jó karban tartott uton észrevétlenül érünk a szerpentin utig s azon fel egy hosszannyui magaslatra, amelyről festői látványt nyujt a vidék.

Egy évvel ezelőtt mily nehéz és fárasztó volt ide feljutni az utnak nevezett „lagványokon“. Csodálja az ember, hogy ezen idő alatt mit művelt a munkás emberi kéz. Katonáink ezeknek a járhatatlan utaknak rendbehozatalával csak hálára kötelezték a vidék népét, mert hiszen az állam sohasem gondolt volna arra, hogy ezt a fontos és Romániával a közlekedést fentartó utat így allandósítsa. A hármás kanyarulatu szerpentin ut első fordulójánál emléktábla hirdeti a munkás csapatoknak az ut kiépítése körüli érdemeit.

A magaslatról leértünk s váltakozva völgyben parton haladunk tovább a dorongozott és kövezett uton. A tavalyi kátyus, gödrös utnak már sehmi nyoma.

Amerre tekintünk, mindennütt mozgalmas élet, szorgalmas munka uralkodik. Az iparvágány tovább építése, amit mi Kisvasutnak nevezünk, a sodronypálya működése, a völgyekben és hegyoldalakban izlésesen

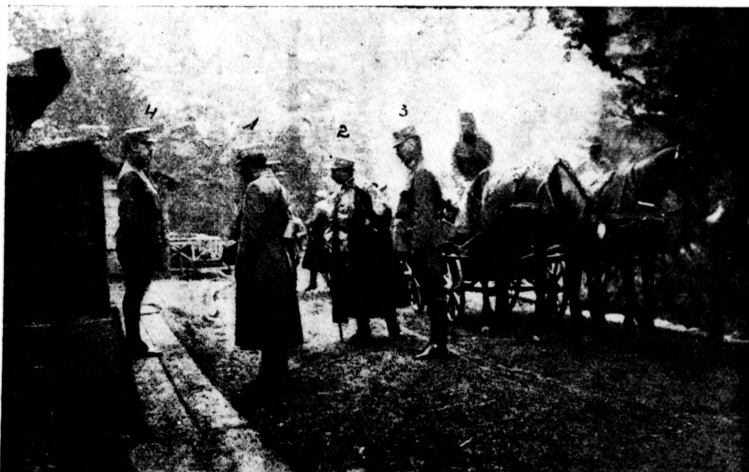
épített különféle barakkok, bódék, nyirfakerítéssel szegélyezett és a vidék szépsége által annyira lekötik figyelmünket, hogy már itt is vagyunk az Aklós telepen.

Míg lovaink abrakolnak, addig megtekintjük a telep minden érdekesebb részét.

A villanyvilágítás az első, meglep, majd a Kisgözös berobogása. A „Micike“ és „Ágnes“ lak. a tisztietkezle, „Kilencs honvédek“ táborig ujság szerkesztőségének és kiadóhivatalának épülete, a táborivasut mérnökségének irodája, a vonattelep tisztjének étkezdéje, az ezred mechanikus műhelye és a telep telefonállomása, az ezred táborig postája és fényképezeti műhelye a „Marcsika“ lakkal, (ezen három épület a közelmultban leégett, azonban az épület anyagán kívül más kár nem történt) a modern vízvezetékkel berendezett vágóhid, az ezred kolbász- és virstli gyára, a feltűnő rendben egy-ás mellé épült lakások, műhelyek, raktárak, hatalmas istállók, majd a hadosztaly táborig postájának tetszetős épülete és egyéb alakulások barakkjai, a sütőde, a büszke Aklós bére oldalán épült s minden igényeknek megfelelő táborig kórház a kedves kápolnával és hőseink nagyon rendezett temetőjével, továbbá az egyéb más, szinte el sem sorolható nagyszámu épületek valóságos községgé varázsolták egy év leforgása alatt ezt a kihalt, lakatlan, a terep és a rossz utak miatt csaknem megközelíthetetlen völgyet, ahol az erdők vadjai zavartalanul tanyázhattak.

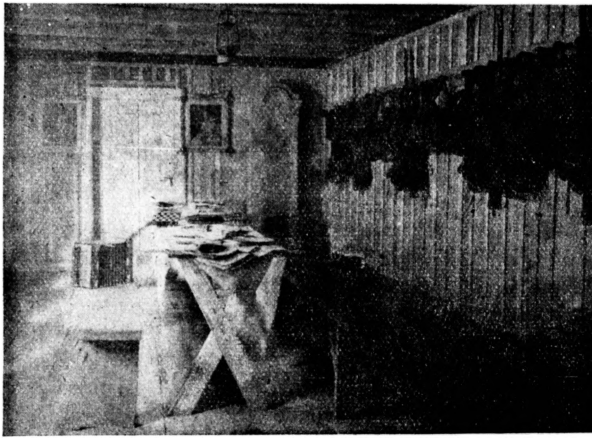
Az Aklós-nál bonyolítják le ezredünk ételmezési ügyeit. Micsoda

lázás sürgés-forrás és zaj észlelhető itt a reggeli órákban. Az úgynevezett „proviantant“-tól ide hozzák a mindennapi ételmezt, amit katonai nyelven felvételezésnek ismerünk. A kiutalt ételmezcikket az ételmező tiszt felügyelete alatt és intézkedései szerint számvívó altisztek elosztják a zászló-

József főherceg az ezredparancsnokságnál 1917. aug. 9-én. 1. József főherceg, 2. Breit hadosztályparancsnok, 3. Jankovich ezredparancsnok, 4. Schreiber] szds ezredsegédtszi. Az ezredfényképezeti felvétele. Aljaknak és „ki-

szállítatják a gazdasági hivatalokhoz, ahol ismét száza-
donkint szétosztják és szekereken, majd a sodrony-
pályán az első vonalba továbbítják. És ez a gépies de
sok gondot okozó mindennapi munka simán, nyugodtan
és rendben megy végbe.

Ezredünk Kátay Katona-otthon belseje.

Az ezredfényképészet felvétele.

Háboru után valószínűleg fog akadni élelmes vál-
lalkozó, aki ezen a természeti szépségekkel bőven meg-
áldott helyen az itt lévő épületek felhasználásával nyar-
alótelepet létesít.

Az Aklós megtekintése után az Uz völgy keskeny
szorosán végig a Románia felé vezető úton tovább haj-
tatunk.

A szoros pazar szépsége sok gyönyörűséget nyújt.
A 900—1200 méter magasságban emelkedő meredek
hegyoldalak hatalmas szikláikkal, az őserdők óriási fe-
nyői, az ut mentén csörgedező kacsakaringós Uz patak,
az ózondus levegő, a kakukszó, a harkály kopácsolása
és a pacsirta dal szemnek, fülnek, tudóknak egyaránt
kedvesek. Önkéntelenül sóhajt az utas. Istenem,
beh szép is a természet, beh gyönyörű vagy te Uz!

A szorosban épületet épület követ. Mindegyik
más és más cél szolgálatában áll. Ezek közül csak
néhányat említek fel, amelyeknek megnevezése a
hadiérdekeket nem sértik. Még pedig a hadosztály
mozija, ahol estéről-estére a legújabb filmeket ve-
títik vászonra, a hadosztály impozáns katona ot-
thona, több egészségügyi intézet, a hadosztály bírósá-
g épülete és más hivatalok, majd ezredünk má-
sik vonattelepe, melynek szépségét nagyon emeli
„Három kis leány”-lak.

A szűk szorosból, most már a rossz idő-
járásban is könnyen közlekedhető úton tágasabb
területre, a határszéli fűrésztelepre érünk. Már
semmi sem mutat arra, hogy itt egy kiterjedt gyár
állt még egy évvel is ezelőtt. Lépten-nyomon rom
és gránát tölcser borítja a földet.

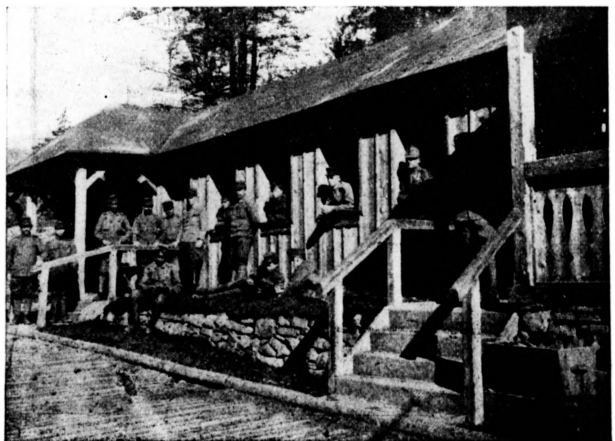
Megilletődéssel haladunk a temető kertekhez. A
sírok gondozása kissé megnyugtatólag hat a lélekre.
Egyik-másik sír fölött már kökereszt áll. Leszállunk ko-
csinkról, hogy végig járjuk ezredünk virágos temetőjét
s hőseink emlékét hirdető gránit kereszt előtt le-
borulva imádkozzunk szeretett bajtársaink örök
nyugalmaért.

A fűrészteleptől ...-be, állásunkig
vezet a hegyút.

A bejárat elején a ... ezred művészi ki-
viteltű kápolnája fogad a kápolna értékes freskói
mesteri kezek munkáját magasztalják. Közeliében
ezredünk segélyhelye van, ahol Dr. Izsák ezred
orvosfőnök páratlan odaadással gondoskodik bete-
geink gyógyításáról.

Néhány lépés még ... ezredparancsnokság
körletébe értünk. Elsősorban a tiszt- és legénységi
„Preinreich” fürdő külseje, taktikus és kegyelmes
berendezése köti le figyelmünket. Honvédeink fel-
váltva, szakaszonként járnak ide. Jó kedvvel, fü-
työve dalolva jönnek a fürdőbe, és még nagyobb
kedvvel térnek vissza állásba. Míg itt töltik az
időt, az alatt „otthon nagy takarítást” végeznek és
fertőtlenítenek. A fürdő nap mindig örömet kelt a baka
szívekben. Oly jól érzi itt magát mindegyik, hogy akár
mindennap is szívesen lubickolna a vízben, vagy gő-
zölné magát. Talán említeni is fölösleges, hogy
fürdőnek borbély- és fodrász-terme is van, ahol kurtán
bánnak a Fosszu hajjal s hadat izennek a szakál tús
kéinek. A mosóházról majd megjelöltem. Fürdés után
a levett szennyes ruha kerül abban szapulás, szappa-
nozás, dörgő csavarás és öblítés alá. Mindezt „saját
kezüleg” oly szakértelemmel végzik bakáink, hogy a
„Gyukovics leányok” nagy mosása után sem kerülhetne
ki tisztábban a ruha a teknőből.

Mikor mindenki elvégezte a tisztaság körüli mun-

A Kátay Katona-otthon előtt.

Az ezredfényképészet felvétele.

káját, forgalmassá válik a fürdővel szemben épült kantine, ahol a szükséges cikkek és egyéb „hasba vágó” falatok bevásárlásával az ezred özvegy- és árva alapját gyarapítják honvédeink.

A kantine mellett az 1914. nov. hó 1-én hősi halált halt Kátay százados emlékére épült Katonaotthont látjuk, ahol kifáradt honvédeink és a segélyhelyről ide került betegeink megfelelő ideig üdülnek.

Az otthon berendezése minden kényelmet megad az arra szorulóknak. Az élet benne nagyon kedélyes. Szépirodalmi-, napilapok, könyvek, gramofon, más hangszerek, sakk, dominó, kártya és egyéb társasjátékok állanak honvédeink szórakozására. Felügyeletével és gondozásával Dr. Herodek Ferenc ezredlelkész biztáék meg, aki magasztos hivatásánál fogva is a leglelkesebben karolja fel katonaotthonunk célját, szeretetteljes becső életét. Látogatásait örömmel várják az üdülők, mert ilyenkor is alkalmuk nyílik főtízeltendő paterunknak ügyes-hajos dolgaikat jelenteni és azokhoz hathatós támogatását kikérni. Az

vigasztaló szava, minden ügyben eredményes fáradozása már sok kesergő szívet felvidított.

A műszaki század iparosműhelye után következik ezen század legénységének, hogy úgy mondjam, „derék utaszkáinknak” barakkja, majd irodája és Naményi Konez Nándor hdgy műszaki szakasparancsnok csinos kis házikója. Belsejének kedves dekorációját képezi az íróasztal fölötti családi képesoport, melyek között lapunk legifjabb (11² éves) előfizetője Nagylaki Rác Erzsébet kisbaba édesen mosolyog szemlélőre.

Tovább egymás mellé épültek a kovács műhely, az istállók, a jelentő lovasok barakkja, a hulladék gyűjtő,

a fényszórók telepe, majd a József-főherceg nevét viselő diszes kútfovel ellátott és parkirozott forrás, mely bőven ontja a kristálytisztá tütítő hegy mellékit

A telefonosztág élénk és a Tamássy szkv. humorától szípkorkázó lakosztálya mellett a telefon felvevő

Az ezredparancsnokság épülete a Magyar völgyben.

Az ezredfényképészet felvétele.

állomás van, melyben Balogh öcsénk nyaggatja a „kastert”, majd az ezredküldöncök bódéja hirdeti ennek a közmondásnak ellenkezőjét: lassan járj, tovább érsz. Szomszédságában egy gránátmentes felezeikben Noghe őrmester a vitézség és bátorság jutalmazása körüli írásbeli teendők végzésénél segítkezik.

Az ezután következő épület közös fedele alatt találjuk az ezredtörzs tisztikonyháját, ahol Petkó őrmester változatos étlapjának összeállításán Endre, Komlóssy és Kalinoszky szakácsok és cukrászok fáradoznak; tágas tisztí ebédlőt, utána a telefon központot és Stoffk hdgy telefontiszt barátságos lakását, melyek a felhívó sípolásától és a „halló”-tól oly hangosak, hogy a türelmet ugyancsak próbára teszik; majd Nemes hdgy az ezred „Károly csapatkeresztésének és nótáriusának”, tovább Byssz hdgy ezredünk muzeumi képeinek és lapunk karikatúra rajzolójának lakosztálya következik.

Ismét különálló épületet képez Schreiber Ferenc friss századosunk mint a műszaki század parancsnokának és az ezredsegédtiszt helyettesének — valamint Dr. Herodek Ferenc ezredlelkésznek tetszetős külsejű s cserépkályhájával és egyes butordarabjaival az édes otthonra emlékeztető lakása.

Valamivel fejebb a körlet legszebb és legcsinosabb épülete: az ezredparancsnoksági lakás. Egy diszes előtornáccon keresztül keskeny előszobába lépünk, melyből jobbra és balra ajtó nyílik. A jobb oldali ajtó ezredes urunk szobájába vezet, míg a baloldalin Schreiber János százados,

ezredsegédtsízt irodájába és lakásába jutunk. A fontos és nehéz szellemi munkának megfelelő csend honol ezen a tájon. — József főherceg vezérezredes, arcvonal parancsnok U'runk f. évi aug. 8-án ezen épület előtt fogadta ezredparancsnokságunk jelentéseit.

Az ezredparancsnokság körletében látható épületek műszaki sz'zadunk honvédeknek ügyességét dicsérik.

Ha még megemlítem, hogy a két utóbbi épület között tisztai szolgák bódéja s a körlet végén az ezred irnok „granátmentes tetővel” biztosított d'ája v. akkor befejeztük ezredtörz'sünk körletének bemutatását.

Utazásunk alatt mindenütt kellemesen érint a feltűnő rend és tisztaság. Mindez itt ép úgy mint a vonalban, a katonai szilárd fegyelmet tükrözötteti vissza, ami további győzelmeinknek is biztos zálogát képezi.

Az egész vidék páratlan szépsége, az Uz és Magyarosvölgyi kedélyes élet, az ezredparancsnokság díszes körlete, szóval itt minden oly lebilincselőleg hat a szemlélőre, hogy csak sajnálattal fogjuk itt hagyni ezt a helyet. ha más frontra szólít a honfiai kötelesség. Egy év óta úgy a leghatalmasabb sziklatömbhöz, mint a legapróbb kődarabhoz, úgy a legmagasabb fenyőhöz, mint a legparányibb fűszálhoz

annyi fájó, de még több kedves emlék fűz mindnyájunkat, hogy eltávozásunkkor csak fájó szívvel mondunk „Isten hozzád”-ot a hatalmas Magyarosnak, a kies Uzvölgynek, a dalos csobogású Uz patakknak és a forgalmas Aklósnak.

Most maradj itt kedves olvasóm. Érezd magad mi magyaros vendégszeretetünk mellett jól és otthonian ezredparancsnokságunk körletében addig is, míg ezután a tárasztó ut után tovább kalauzollak: végig és honvédek bástyaként kiépített védőállásán. Addig is a viszontlátásra!

Mosoly — kacaj.

Danyi Aladár az ezred cigányprimása volt. Sok szép harctéri nótát szerzett, a szöveget is maga írta. De nem sokáig bírta a harci dicsőséget. Megbetegedett, aztán a kórhazból hazakerült üdülni.

— No Danyi, milyen világ van arrafelé — Kérdi tőle egy régi ismerőse.

— Hat kérem — felel Danyi — nem volna ott éppen rossz sora a muzsikus zenésznek elnótáztatunk a lövészárookban, hanem tetszik tudni, csak az az egy baj van ottan, hogy az ember élete *abszolúte nincs biztonságban*

Erdélyen való átvonulásunk alkalmával szigoruan

meg volt tiltva bármit is requírálni a lakosoktól. Martonos faluban — ahol egy óra hosszáig pihentünk, illetve ebédünket fogyasztottuk el, Friedmann Marczai számvívó őrmester észreveszi, hogy egy honvéd két libát szorongat a hóna alatt.

Dörgedelmes hangon ráripakodik

— Hogy merted ellopni ezeket a libákat te gézengúz

— Őrmester ur, jelentem alássan, úgy nyujtogatta felém mindkettő a nyakát, mintha kémkedni akart volna. Elhoztam, hogy tessen megvizsgálni, *mi vagyon a bőgyében.*

Lajos bácsi az ezred irománykocsija mellé van besoztva, mint hajtóhonvéd. Hűségés, szorgalmas ember Gyöngéje, hogy szeret „elegánsan” beszélni, különösen az idegen szavakat használja előszeretettel, de legtöbbsnyire kifogatja azokat. — Ez év júniusában egy ízben sardinia képezte élelmezési pótlékunkat. Az öreg sohse látott vagy evett ilyenmit. Azt hitte, hogy huskonzerv. Őrmestere részét nyomban felbontotta a szurony he-

gyével. majd a rajkályhán felmelegítette és ily szavakkal tette élébe:

— Tessen már megízlelni ezt az ujmódu konzer-vát. No már nem sokáig tarthat a háboru, ha ennyire **lemakszimározták** s ily lapos dozniba adják azt a régi nagy arduknót. (a:lagot) Nem tudom, hogy fog siker-
kolni az őrmester urnak, mert ez nem **fassé** se nem **vizgulyás**, hanem úgy hívják hogy **sardilema konzerva**.

Lajos bácsi szótárából ide jegyzek néhány érdekes kifejezést: bodega = bodé, sziszifusz = syndendikon ra-gasztó, légszám = létszám, már szoltirozzák a póstát = sor-tirozzák, sompardalok = elmegyek, keccer = bördönd ad-jusztáló tiszt = adjutáns, ennek már abcug = nem sike-rült, kampecz = kompasz, abszurdum absolute helvett, felabszolvirozlak = telfofozlak, az iratokat a ládába bedep-rimálom = az iratokat a ládába rakom, markirozták a sebe-süllet = elaltatták, a szazados ur neceszárja = irattáska, (nécessaire-t hallott valamikor) megnegligalom = megfi-gyelem, matringweisz = anyagi utasítás, ófenebelé = nyilt parancs, naturalizálók = pihenek, de jót alkoholizáltam a vízből = jóízűen ittam a vizet, ritka modelizáló em-ber = becsületes ember, én nem moderálom magam nem vagyok lusta, pikáns gyerek = fess gyerek reser vata = (tenntartás) víztartó, labor = lavór, piknik = jó ebéd, a Fötisztelendő ur likurgi-ja = kegyzerek táská-ban, erős mekanizmussal húz = jól húz a ló, objektive tudom = határozattan, ne kommentárooz = ne bosszants, minden szemre koloszus az én lányom = mindenkinek tetszik, nagyon szeret komplitirozni = parancsolni És így tovább. Ha Lajos bácsi a háboruból hazakerül, ahmél-kodni fognak hozzátartozói az ő magas **intelligenciáján**.

Az érdem jutalma.

— Kiténtetések. —

Az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásuk elis-merésűl a vitézségi érem szallagján ujabbán az alábbiak kaptak kiténtetéseket **I. oszt. ezüst vitézségi ér-met a f. é. okt. hó 18-án kelt 176 A sz. hadosztály-parancsnoksági parancsal**: Klinczko István, Losonezy Kálmán, Tarnovszky Ferenc h. gy., Kovács Andras őrm., Kriszt István tizedes. **A f. é. nov. hó 2-án kelt 186 a sz. hadoszt. parsági parancsal**: Mándy Bertalan, Font Jakab hdgy, Vincze Ferenc zls. Dobos Ferenc tizedes. Rapcsák Mihály, Spanyiz János, Gógas Simon Vitéz Mihály honv. Bodnár Károly szkv. **II. oszt. ezüst vi-tézségi érmét a f. é. okt. hó 18-án kelt 176 A. sz. ho. pars parancsal**: Loysch István zaszlós, Urban Já-nos szkv., Gergely Andras tiz., Parnó Tódor. Fındrik Mihály Pál Sándor, Kovács Antal, Mima Andras. Mácsek Bobinya Peter, Frankó János, Bárony Béla honvédek, Hányi Ferenc szkv., Csajka Andras Haraszin Andras, Berki Miklós, Korenkó Janos, Hruska József, Benyó Andras Fehérvári Sándor Matyas Lajos, Majeszki István, Szűcs Mihály honvédek, Szabó Mihály őrv., Hajzsk István, Hasulyák György, Helyes István, Vida József honvédek, Mihalesin György Cservenyczky József,

Maczó Andras, Szenczy János, Gábor Bertalan, Pamula János honv., Berkovics József tiz., Fodor Dániel, Bártfai Ferenc honv., Surányi János szkv., Poloka Antal, Diák Tamás, Ticzko Károly, Horváth Miklós, Gíroszász Andras, Kiss József honv., Uzsovcis József, Oze Ferenc tizedes, Masura István őrv., Seleng János Kuzsma József, Stecz Andras, Menus Ferenc, Hohor Vazul, Pammer Mihály, Kusnirik János, Demkó István, Majlach János, Dán Viktor honv., Holecsko József őrv., Kulyha Andras, Noszály János, Juraschek György, Veszkó Feodor, Feuer-mann József, Ivankó György, Gábor János, Krempaszki Béla, Oláh Kálmán, Kiss Imre, Németh János, Fejko Vazul honv., Dienes Kálmán őrm., Gapsó Mihály honv., Bujnovszky Andras, Peterfi Béla, Tausinger Samu tiz., Pintér István, Kocsérha György, Matisz Janos, Takács Imre, Hamara György, Maczeik István, Horváth István, Girmán József Frina Andras, Dulye Andras, Kuzda József honv., Neceszál Ernő tiz., Róth Herman őrv. **A f. é. nov. hó 12. én kelt 186 a sz. hadoszt. parsági parancsal**: Marinics Istvan, Brindza János Sasala Demeter, Katri-nyák György, Gerbócz György, Dudla Demeter honv., Marró János szkv., Tamás Gabor őrm., Jaczik Mihály tiz., Kónya Miklós, Sára Tódor őrv., Federics János, Scserbak Péter honv., Medvecz Sándor szkv., Bielik Já-nos tiz., Franczisko József, Hudák József honv., Hepp Antal, Bognár József honv., Nascsák István, Satik De-meter, Kocsner János, Hlancsó Ferenc, Kolumber Má-tyás, Fülöp József, Antal József honv., Balogh Andras tiz., Wiesner József őrv., Macsák Vendel tiz., Perasin Mihály tiz., Bónicz József, Jurcsik János, Greczula György honv., Horváth József őrv., Ignác Gyula tiz., Fecske László szkv. **Bronz érmét a f. é. okt. hó 18-án kelt 176 A. sz. hadoszt. parsági parancsal**: Orbán Andras szkv., Ágoston Ferenc, Bedő Lajos honv. **A f. é. okt. hó 22-én kelt 284. sz. ezredparsági parancsal**: Bloch György Kósa Tivadar, Kaszper Sándor, Hászir Jakab, Kálnasi Janos, Német Gyula, Dürbeck Antal, Szabo Pál, Füstös Gábor, Tomasesin István, Fülöp Sándor, Hadi Gyula, Baesik Krisztián, Fazekas József, Szrulovics Sán-dor Kovasesics György honv., Kert Mihály őrv., Novaki József tiz., Szalay János honv. **A f. é. nov. hó 2-án kelt 186 a sz. ho. pars. parancsal**: Nagy Pál, Huscák Mi-hály, Palocsko Janos honv., Karapin Mihály tiz., Rokszin Andras őrv., Barolyák Péter, Bárány Rudolt honv. **A f. é. nov. 6-án kelt 299 sz. ezredparsági parancsal**: Byssz Kóbert, dr. Laczay Gábor, Barty József hadnagyok, Gerecz Sándor, Berzeviczy László zaszlósok, Tárnai Andor őrm., Lengyel János, Brückler Károly, Pandos József, Csonka Kálmán, Erhardt István, Venderics Ferenc, Szölösy Ferenc, Biró György, Csongrády Mihály, Habustyan Ja-nos honv., Buday Matyas Gulyas Mihály szkv., Maszkalyuk László honv., Szenan István tiz., Hlinka Andras, Kítka Janos, Kailó Samu, Orgovan Janos, Pasz-tor Andras, Varga Emil honv., Venczel János, Nagy József őrv. Marczis Mihály M. Kiss Sándor, Kiss Tög-tyer, Zolyomi Andras, Kerekes Gyula, Horváth József, Mező Gábor honv., Krizsanszky Mihály e. e. ő. őrm. **Bronz vitézségi érmét másodsor**: Balogh József, Hanyin János honv., Bági Imre őrv., Lőrincz Bernát, Murin Károly, Jurina György, Kerekes József, Kerekes István, Gura József, Galló Pál, Toldi István honv., Hni-gyák László, Járdán Pál őrv., Molnár Lajos Szász Adám tiz. **Bronz vitézségi érmét harmadsor**: Fischer Salamon őrv. **Koronás vas érdemkeresz-tet kapta**: **A VI. hadtestparság f. é. okt. hó 13-án kelt Res. 250 918. sz. rendeletével az ellenség előtt telje-**

sített kiváló szorgalataik elismerésül: Szikora Géza őrmester. **Vas érdemkeresztet kaptak:** ugyanezen rendelettel: Tóth Péter III a fegyvermester, Bacsik András, Baráz József, Barta István, Kuzslicz Sándor, Kiss András, Rácz Mihály, Szemenyák András és Dugasz Sándor honvédek.

Lapunkra előfizettek:

Kiteseer Sámuel Budapest, Tóth János számvívó 10—10, Juhász László alezredes, Dóra Tóth László hadnagy 10—10, Kálnay Bertalan Fáj, Moór Miklós Nagy-**ősz**, ilemfalvi Szász Erzsébet Barátos, Molnár Györgyi Dombóvár, Szeghő István Radács, Balogh Albert Zabola, Mihalicz János Izbugyabéla, Baligha Béla Javorina 2—2, Pótzlj Parság Kassa 20, Biró Rudolf Budapest 10, Lakatos Janka Marihó 4, Mózsai Attila Maroscsapi 2-10 Kégel Árpád Javorina, Szabóné Fedor Erzsébet Kuncsorba, Hován Endre Enyiczke, Fogy. S övetkezet Enyiczke, dr. Marschalkó Elemér Igló, Nagy Ferenc Enyiczke, Bizsák Venczel Enyiczke, Hiszem Hedvig Gölnicbánya, Haydu Mariska Sümegesehi 2—2, dr. Takács Adolf Taraczköz 20, Ambrus Alajos hdyg., Bustya Albert, Harasch Karoly állatorvos, dr. Busfy István póstatiszt 10—10, Oravecz Gyula szkv. 3, Hóbor Ferencz Ötveny Pollák Sándor e. é. ö. tiz., Jankovich Ferenc ezredes ur 20—20, Burián János, Wachter Mátyás hdyg. Kassa 10—10, Schröder Istvánné Gyula, Schröder Elsa Gyula, Kapp József főszámvívó, Hexner Jenő Ószada, Firtkó József szkv., Angi Balázné Szárhegy, Ferenczi Béla tiz. 2—2, Sánta József Mikóújfalú, Sánta Lajos Mikóújfalú, Ragályi János őrm. 10—10, Kozsár Győző szkv., Balogh Sándor tiz., Ágh Sándor tiz., Gombás Miklós tiz., Urbán Lajos Her-nádszurdok, Nagy Pál Budapest, Horvath István telefonista, Neupauer Gyula Szepesolaszi, Endre Imre őrm., Kómlóssy János Losonc, Kalinovszky Adolf Nagymihály 5—5, dr. Bene Jenő ezredorvos Eperjes, Imre Mariska Govásdia, Dvorzacsek Ilona Ság, Heccegi urodalom Javorina, Klein Vilmos Enyiczke, Leitmanné Enyiczke, Liebmann Dávidné Enyiczke, Petrilla János Enyiczke, Mann Adolf ispán Enyiczke, Juska Alajos főkertész Enyiczke, Ujfalussy József kasznár Enyiczke, Schwarcz Dezső hdyg. Budapest, Kolbányi Géza hdyg., Rigetty József őrm., Kemény István hdyg. 2—2, Horváth Gyula zls 16, Izsépy szds 20, Jaschkó Géza hdyg. Kassa, Kozman zls 10—10, Bysz Róbert hdyg. 6, Winter Géza hdyg., Breit altábornagy úr, Legendy János Rutka 10—10 K.

(Folytatjuk.)

Karácsony est van.

Karácsony est van.
Fehér a hótól erdő, mező, berek.
Templomba mennék — otthon — a hívó emberek.

Előttünk havas hegyek zugják messze (lőri
Ma született a Megváltó,
Az Istennek fia.

Karácsony est van.
Szívünkben éled a család s gyermek képe
S visszasír lelkünkbe a jó idők emléke
Kis szoba, kis gyermek, játék, karácsonyfa . .
Ma született a Megváltó,
Az Istennek fi

Karácsony est van
Mi hóban, fagyban, vérben állunk a határon.
Mégis fehér, szép, szent itt is a karácsony
Hej! de otthon százszor szentebb, magasztosabb volna . .
Dicsértessék az Úr Jézus,
Az Istennek fi

Horváth Béla.

Adakozzunk!

az elesett hősök özvegyel-
és árváinak alapja javára.

A kilencesek!

Mi tudjuk, mi ősmarosszékiek,
Hogy mi történt a Bekecs oldalába.
Mikor ezerkilencszázötvenhatban
Vijogott a dögleső oláh-kánya,
A hunutód h rom székelymegye
Asszonynépe sirt, kétségbeesett,
Feriaik távol küzdenek, de jöttek
Testvérek, dicsők, a kilencesek!

Nagy Bekecs orma akkor lánggal égett,
Ágyuk dörögtek, sistergett a lég,
Nincs annyi fűszál hány a martalóc had,
Küküllő völgye elpusztulva ég;
Ha a Bekecsen átjönnek fél Erdély
Szív ne szakadjon meg — elesett:
Gát, szirt, torlasz az oláh tengerárbán
Ti voltatok **bátor kilencesek!**

Ti mentetek fel a Bekecs ormára,
S Botond nem vivott úgy Bizánc falán,
Minden kilences egy Hunyadi János,
Ugy harcolt ott a Bekecs oldalán
Elvertétek a plundrát a szomszédon
Árpád apánk az égben könnyezett,
Nem tudok én méltó dalt enekelni
Sasok, villámok, hős kilencesek!

Budapest, 1917. dec. hó.

Kiss Menyhért.

Téli harcok a „Fort Baltin“-ban.

— Naplójegyzetek. —

Harctér, 1917. november hó 15.

1915. évi november hó 25-én Galiciában a sapowai állást a 306. honv. gy. ezredtől átvettük. December 1-ére a felváltás befejeződött, mindenki elfoglalta helyét az új kvártélyban s így megkezdhettük a Pflanczer Baltin hadsereggparancsnok kereszt nevét viselő „Baltin erőd“ teljesen ujonnan való kiépítését.

Korán köszöntött reánk a tél. Már fél méter magas hótakaró borította az egész tájat. Kegyetlen metsző hideg, csipős szél pirosította az arckokat, dermesztette a kezeket, de azért a munka vígan nótázó mellett haladt, a szerszám ütemre forgott a kézben.

Az egyik drótkerítés a másik után mesés gyorsasággal emelkedett ki a hó mezők aljából. a löállások erősebbé, a harántgátak biztosabbá, a férohelyek tá-

gasabbá, kényel-

mesebbé és védettebbé váltak, a rókalyukak szaporodtak. Kényünk-kedvünk szerint mozghattunk a felső terepen, hiszen a muszka nem zavarta munkálkodásunkat. Örült, hogy a megfelelőbb helyen épített téli állásába vonulhatott. Azután meg az előretolt fő- és tábori őrsökkel biztosítva voltunk. Ha netalán történne is valami, a riadó egy-két perc alatt mindenkit helyére állít s kezdetét veheti a kalamajka.

Csak annyi esze még van a muszkanak, hogy ilyen kuruc időben veszteg marad!

Örül, hogy él, nemhogy támadásra jönnel! Így hát meg nem zavart abban, hogy dec. 12-én, a limanowai győzelem első évfordulóját meg ne ünnepelhessük.

A világháborúnak ebben a válságos fordulatot jelentő csatájában — melyben a 77. dandár különösen kitüntette magát — a tuleros orosz ellenséget csufosan megvertük és visszavonulásra kényszerítettük. Ezredünk I. és II. zászlóalja az ellenségnek egyenest a hátába került s a csata sorsát a mi előnyünkre azáltal döntötte el, hogy a Golcow

magaslatra történt hatalmas előretörésével az ellenség nyugati szárnyát teljesen széjjelverte.

Az ünnepélyt, melyen minden alosztály több emberével képviseltette magát — a sapowai völgyben felállított kápolná-sátorban róm. kath. és reformátusisten-tiszteletelőzte meg.

Utánna Juhász al-
ezredes, ezredparancsnokunk akkori helyettese (most a 16. honv. gy. ezrednél parancsnok) költői gondolatokban gazdag és lelkesedéstől izzó beszédével ecsetelte az ünnep jelentőségét, miközben 207 harcosnak mellére tüzte Felséges urunk kitüntetését, mint a közelmúltban lefolyt harcok alatt tanúsított vitézség és bátorság jutalmát.

Azonban a nyugalmat ne a szó teljes értelmében képzeljük. A fő-tábori-őrsök előtt és járőrök között napirenden voltak a kisebb-nagyobb s részünkről mindenkoron eredmé-

Tancovich-bástya (loszerraktár) a Fort Baltinban 1917.

ezredf. nyk. észt felkötete.

nyes csatározások. Főőrsünk erősebb kozák-járőrök, majd egy-egy század erejű ellenséges gyalogság előretörését mindannyiszor szétverte, vagy megsemmisítette. Ágyúink is bele dörögtek a nyugtalanítás célzatát keltő ellenséges vállalkozásokba. — Így minden napnak megvolt a maga, de nem komolyabb jelen-

nünk. A novemberi támadások veszteségei — mikor is 12 ezredünk pusztult el — már pótolva vannak, sőt mi több a Strypa menti vonalon 22 hadtest várja a támadásra Brinka tábornok parancsát. Ezredünkkel szemben a 9. finn lövészezred áll.

Lelki megtisztulásban, de vad elszánt-sággal vártuk a másnap estét. Isten a mi várunk! Vitézségünk lesz az ünneprontók kegyetlen gyilkosa!

A szent este derült, hideg idővel köszöntött reánk. Éberség az egész vonalon. Néha néha egy-egy ágyudörgés Glóriát zeng a cantoló pásztorok karába. Világító pisztolyok, rakéták durrannak, vakító fényükkel a megváltó születését üdvözlők. Mintha ma ragyogóbb, tisztább s tartósabb volna kápráztató fényük.

A tábori őrsök nyugalmat, csendet jelentenek. Semmi nyoma a támadásnak.

Kigyulladnak a karácsonyfák gyertyái. Cukor, mézeskalács, apró ajándék tetézve van mindegyiken. Szerető szívek gondoltak reánk. Áldjuk is őket: a kassai és iglói leányokat. A karácsonyfa mellett elrebegő imánkba beleszöjjük az ő nevüket is, akik ily örömteljessé tették nekünk a karácsony estét.

Az ünnep első napján szikrázott a nap-sugár, gyöngyöket csöpögtek a fák, megnyihült az idő, olvadásnak indult a hó s másnap locs-pocs és dagadó sár borított mindent. Kellemesen csalódtunk. A muszka nem okoskodott. Ünnepünket zajtalanul, kedvesen töltöttük. A koszt változatossága, a hagyományos mákosfonottas és dupla adagos rumos thea, az elegendő füstöltni való, a szeretetadományok társasjátékaival való szórakozás, mind-mind emelték az ünnepi hangulatot, a mi karácsonyi örömeinket.

De az ünnepek után mozgalmasabbakká váltak napjaink. Ellenséges repülőgépek kóválygása, a tábori őrsök jelentései, az ujabban ejtett foglyok vallomásai, kiküldött kéme-

rőtér a Fort Balti

(1916.

fényképészet felvétele.

tőségű eseménye. Mindezek parirozása a fő-őrsök tábori őrséire, illetve a főőrsökre háramlott, azért az ilyen nyugtalanítások a fővonalban levőket nem akadályozták az állás építésében. Éjjel nappal szüntelenül szorgalmatoskodtak derék honvédeink; míg az egyik rész dolgozott, addig a másik rész kipihente a fáradalmakat. Közös érdekünket képezte, hogy az állás minél előbb kiépüljön, még pedig oly módon, hogy az bármily erős támadásnak is ellentállhasson.

Az említett váltakozó erejű csatározások — melyekben dec. 13-án egy finn lövészezredbeli zászlóst ejtettünk itt első foglyul — mindinkább gyakoriabban jelentkeztek és erősebbé fokozódtak.

Lassan-lassan megérleltették azon sejtelmünket, hogy az orosz piros karácsonyra készül, mint azt az 1914-iki év karácsonykor is tette. Különösen december 23-án csaknem bizonyosra vettük a karácsonyi támadást. Ekkor az egyik főőrs tábori őrséje által ejtett két orosz fogoly egybehangzó vallomása szerint csakugyan támadás készül elle-

ink hirei mind megerősítették azt, hogy a muszka csakugyan nagyobb támadásra készül, aminek megindulása egy-két napon belül várható.

Vártuk is. Titkos kérdés lappangott mindnyájunk szívében: ki hogyan fejezi be az ő évet s kik maradnak meg, akik egymásnak boldog ujesztendőt kívánhatnak?...

Dec. 29-én reggel 4 óra körül szokatlanul élénkké váltak a tábori őrs harcok. Ugyannyira, hogy tábori őrsaink a nagyobb erők elől kénytelenek voltak a főőrsre bevonulni. Most az ellenség több helyen megközelítette főőrsünket, majd azelőtt beásta magát. 6 óra tájban a szomszéd Bolzano dandártól vesszük a hirt, hogy az ellenség tömött rajvonalakban a legerősebb tüzérségi és gyalogsági tűzben ellenük nyomul.

7 óra lehetett, mikor a figyelmük a mi állásaink felé nyomuló sűrű rajvonalat vettek észre, mire főőrsünk állását parancsra otthagynván, és rendben, a legnagyobb óvatosság mellett a főállásba vonult.

Az ellenség kisebb csoportja követve őket, mintegy 1200 lépésnyire megközelítette állásunkat s ott elsáncolta magát. Azok további előnyomulását tüzérségünk hathatós tüze feltartóztatta, a Dobropole felől a Wisniowcik-i völgy felé közeledő ellenség pedig géppuskáink golyózaporától rémülten visszafutott.

Ugyanakkor délelőtt 10 órakor a Bolzano dandárnál lefolyt támadás eredményéről kapunk értesítést, mely szerint az ellenség állásaik drótkadályáig hatolt, de innen véresen visszaverték őket. 500 fogolyra, 700 sebesültra és számos halottra becsülik a kudarcot vallott támadásban az oroszokat ért veszteséget.

Most minden erejünkkel ezredünk ellen indítanak támadást. Egy hadosztályra tehető a támadó erő. De hiábavaló minden erőlködésük. Állásunk ércfalán, honvédeink bá-

mulatos vitézségén teljesen megtörik a támadás, a sűrű orosz rajvonalakból eszeveszetten menekül az, ki még futni bír.

A támadó ezredek a német frontról kerültek ide. A most ejtett foglyok a 170. ezredből valók. Tüzérségünk pusztító tüzeléséről borzalommal beszélnek. Szigorú paran-

Honvédeinket kitüntetik a Ilmanowai győzelmek első évfordulóján. (Fort Baltin 1916. dec hó 12.)
1. Juhász alezredes, az ezredparancsnok helyettese. 2. Schreiber Ferenc főhadnagy, az ezredsegédtségi helyettese.
Az ezredfényképészet felvétele.

cuk, hogy másnap, vagyis dec. 30-án állásunkba betörjenek. Ez az atyuska parancsa, aki itt van a fronton és személyesen vezeti a hadműveleteket.

Isten a mi várunk! A ma elmúlt, jöjjön hát a holnap! A fáradt nyugodni térhet. De vajjon van-e, aki pihenés után vágyik?

Nem akad egy sem A győzelem elhajtja az álmodat a szemekről. A száj ontja a szót. Ez éjjel mindenki bőbeszédű, a legszótlanabbnak is van mondani valója. Ez a beszélgetés is lelkesít, új erőt ad. Szükség is lesz az erőre holnap!

Ködös, nedves éjjeli időben, térden aluli sárban folyik a munka. A megrongált drótkadályokat javítják. Egy lövés sem hallatszik, csak kopácsolások zavarják a csendet, melybe fájdalmas nyöszörgések, kínos jajgatások vegyülnek bele. A muszka pihen és temeti azokat, akik örök pihenőre tértek, akiknek nem lesz többé újévük.

Felvirradt a holnap! Derüt vagy borut hoz-e a ma?

— Már 7 óra is elmulhatott!

— Mi az? Hát nem lesz ma muszka-tánc? Pedig dagad a virtus bennem!

— Hé-kás, napnyugvóra válik el, hogy milyen volt a ma. Én amondó vagyok, hogy ennek gyönyörűsegebbnek köll lennyi, mert nagyobb az ándung mindnyájunk bögyiben.

— Az a kérdés, hogy ide tereli-e a csordát az ebadtacárja? Ha a fene fenyét eszik is, még akkor sem szabad bukunk a vásáron. Márcsak üres kézzel ma sem maradunk ki abbú, mikor itt a pénz: a hon-szeretet kelebünkbe, amivel megvásárolhatjuk a cár vásárrahajtott csordáját. Mindet az utolsó barmáig

Alig fejezi be az egyik figyelő szintén figyelő bajtársához intézett és erőltetett hasonlatokkal szótt szavait, az ellenséges tüzérségi tűz megindul. A 4. majd a 12. század

Harántgát készítés a Forti Baltinban Tripolis-i zsákokkal. (1915. dec. hó.)
lövésével kezd. Azaz hogy a 4. szdot csak lőné! A század háta mögött tartalék spanyolbakok vannak végig rakva. Azokat az állás előtti akadálnak látja a muszka, így hát odaveti a tüzet. Csak mindig odalőjjön!

Fél 11 órakor már az egész ezred vonala erős tüzérségi tüztől remeg.

Az ellenséges tüzérségi előkészítés délután 2 óráig tart s most jön, ami még nem volt: 1 és fél óra hosszúig tartó s az ezred egész vonalára kiható pergőtűz. Most van először részünk ebben a pokoli koncertben. No de odaseneki! Jön még a kutyára dér.

Reng a föld! Izzó a levegő! A lángot láng éri füstoszlopok tornyosulnak az ég felé. Sulyos vaszápor veri állásainkat. De nem fog a tűz és vas kipróbált derék honvédeink szívósságán.

Tüzérségünk még hallgat. Igaza van. Hadj dühöngje ki magát az ellenség okádó tüze, azután kezdik ők a haddelhadd-ot. Honvédeink lelkes elszántsággal, tettere készen várják a rókalyukakban a gyalogsági támadás megindulását.

A rettenetes tűzben az I. zászlóalj telefon vezetőke elszakad. Majoros József tizedes, jelenleg őrmester több telefonistával önként vállalkoznak arra, hogy az összeköttetést a pergőtűzben helyreállítsák. Mit törődnek a veszéllyel, nem az élet a fő most, hanem hogy beszélni lehessen. Hisz ez itt a beosztások hivatása. És 3 órára már ismét megindulhat a beszéd, jelentések, parancsok, intézkedések leadása, közvetítése.

Az ellenség most — a tartalék felvonulásának megakadályozására — hátrább veti a tüzet s ekkor az általános előnyomulás megkezdődik.

Több sűrű rajvonalban jönnek a panyék. Tüzérségünk ugyancsak kitesz magáért. A különféle kaliberű ágyuk lövedékei hajmeresztő pusztítást végeznek a sűrű sorokban. És a muszkák mégis jönnek! Jönniök kell! Lovas kozákok picával, korbáccsal hajtják vissza: előre a menekülőket. Hja az atyuska dörgedelmes parancsát teljesíteni: a 9 es

honvédek állásán keresztül át kell törni ezt a frontot. Hát hajtják őket a vásárra, a vágóhidra.

A 2. szdnál (Schneider. hdgy. 1916. jun. 11-én hősi halált halt.) már a drótakadályokat vágják Az állást 20–30 lépésnyire megközelítik Piff paff puff Itt is, ott is egy-egy tiszt, egy muszka két muszka . nem egy, nem kettő, de sok muszka vérző ajakkal, vagy szétroncsolt fővel fennakad a dróton . Nincs már élet bennük, nem mehetnek előbbre Nini, a többi a mellvédig merészkedik

Üsd, vágd. nem apád!

— Az anyja bestia lelkít!

— Csak a fejit pajtás, hogy meg ne sántuljon!

A század gyilkos tüzzel fogadja a betörőket.

Kusika György szkv. mintegy 30 kézi-gránátot vet közéjük, visszafutásra kényszeríti őket és 33 foglyot ejt. (Azonnal örömszertté előléptetik és az I. osztályu ezüst vétezési éremmel kitüntetik.)

Gyalogságunk sortüzében összeesnek a menekülők. Alig mulik egy-két perc, már csak itt-ott látható egy csuszó mászó alak. A többi mozdulatlanul arcrabolva, vagy hanyatesve fekszik az agyongyurt sárban. Vergődő alakok, emelkedő karok, rángatózó lábak láthatók az akadálymezők között és rémesen hangzik a nyöszörgő segélykiáltás

Fél 4-re jár az idő kereke. Az I. zlj előtt már nincs élő vagy fegyvert fogható ellenség

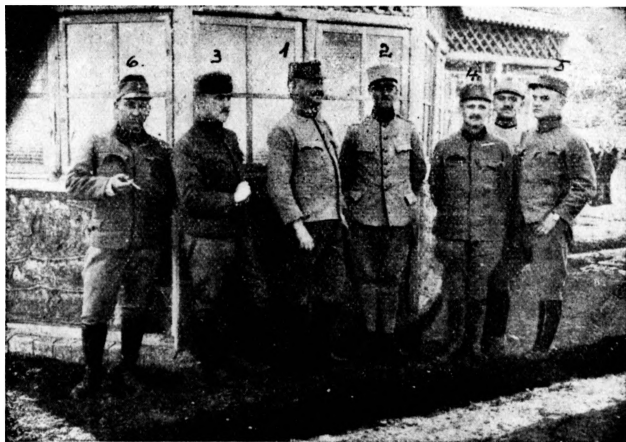
A II. zlj mint tartalék Kovács százados (1916. jun. 13-án hősi halált halt) parancsnoksága alatt 3 órakor egy völgy szakadékon keresztül segítségünkre jön. Erős tüzérségi és gyalogsági tüzben történik felvonulása. Izmos, harcedzett, derék fiúk! Retteghez panye!

A muszka most az I. zlj előtti csufos veresége után a III. zászlóaljra veti erejét.

— Szegény tatár! Jó helyre kerülsz! A 9. és 11. századot (Esztel szds.) szemeli ki az át-törés pontjául. Csak nehezen halad előre. Tüzérségi tüzünk megakasztja előnyomulását. Mintha az utolsó ítélet félelmetes ideje volna, fejvesztve, pánikszzerűen futnak vissza a támadók. De a kozákok és tisztjeik nekik szegzett revolverrel buzdítják őket a támadás folytatására.

A megritkult rajvonálnak sikerül a 11. szd előtt 800, a 9. szd előtt 250 lépésnyire állásunk előtt elsáncolni magát. Bakáink feszült izgalommal várják, hogy az ellenség a drótig jöjjön, ott azután kiki megkapja a 9-es honvéd által az ellenség részére létesített kitüntetést: a fakeresztet . Egyelőre nem mozdul tovább

Leszáll a köd, nehéz, sötét leplét leteríti az est. Hogy mit hoz az éjszaka, az még órák zeneje. De a holnap az év utolsó napja csak harccal kezdődhetik. A kiömlő vér még nem elég áldozat a mindenképpén meg többet kíván a gög, az elbizakodottság, a

Az ezredparancsnokság névli ebédője. Építette a műszaki század legénysége.
1. Jankovich ezredes ezredparancsnok. 2. Schal svéd százados. 3. Schreiber János szds. ezredsegéd-tiszt. 4. Dr. Pap J. ezredorvos. 5. Stolko hdgy ezred-íontiszt. 6. Klekner hdgy géppuskás szd. parancsnok. Az ezredfőnök felvétele.

felfuvalkodottság, az irigység, a gyűlölet, a kapzsiság, a kegyetlenség és az irgalmatlanság: a bünök halmaza

Mai fényes győzelmeink még a tegnapi-nál nagyobb lelkesedéssel hatnak bakáinkra, kik mohón fogyasztják a sötétség leple alatt felszállított és kiosztott étel- és italmenüt. A

nagy munka és az egész napi koplalás után kétszeresen jól esik minden falat. minden csepp melegítő ital.

Sietnek vele, mert a foglyok bemondása szerint éjjeli támadást is várhatunk. Ennél veszedelmesebbet nem ismerek a támadó félre. Különösen ilyen rettenetes sáros időben, a koromsötét éjszakában. Allunk elébe! Minden intézkedés megtörtént, jöhet hát a hurrá!

Az éj aránylag csendesen mult el. De Szyveszter reggelén 7 órákor újra megkezdődött a nóta. A III. zlj előtt egy ezrednél nagyobb számu erővel folytatják a támadást. Zawanick-i felől, attól északra és délre az eddiginél nagyobb ellenséges erő nyomul a 12. szd elé, majd 10 órákor előnyomulásukat kiterjesztik a 4. századra is, fél 12-kor az I. zlj tűz alatt áll, 12-kor a 10. szd előtt gyülekezik a muszka, 1 órákor a 2. századot lövi különösen, majd az 5–12. századokra irányítja elkeseredett tűzét. A 12. szd most megnyitja a gyalogsági tüzet. Az előnyomulás egymásmögötti rajvonalakban ösztökélő géppuska tűz, pica szurkálás és kancsuka patogatás mellett nagyon hatásos záró tűzünkben történik.

Most a III. zlj telefonvezetékét tépi szét az ellenséges gránát. A zászlóalj lelkiismeretes és kötelességű telefonistái egy óra leforgása alatt a legerősebb tűzben ismét működésképesé teszik a vonalat.

3 órákor ezredünk egész vonala rettenetes tűz alatt áll s ezalatt újabb erejű ellenség törekszik ellenünk. Fél 4-re a 4., 3. és 2. század az ellenség rohamait visszaveti. Egymásra borulva fekszik a sok orosz halott.

4 órára az Esztel szd a 3. ik erős támadást utasítja vissza. Itt a drótakadályig eresztették a muszkát. Borzalmas, de izgatóan bámulatos látvány! A bakák a mellvédre ugrálnak és pusztító tűzükkel, puskatussal, ököllel, törrel teszik tönkre a támadókat, a 9. szdnál pedig a 3. ik támadás visszaverésével még erősebb kézitusa fejlődik ki. A III. zlj előtt nincs már élő muszka. Csak a vér párája gőzölög... már csak az mozog.

5 órákor ismét az 1. 2. 3. szdöt támadja. Eredmény: megint csak sok halott és tenger vér.

Az est leszálltával megszűnik a harcizaj. A muszkafegyverek elnémulnak. Fontosabb dolguk akadt: megint temetnek. S mi a megrongált drótakadályok kijavításán dolgozunk, majd kettőzött éberséggel figyeljük az ellenség további szándékát.

A 3 napos harcokban kivított győzelmeink a lelkesedést, a további kitartást csak növelik és erősítik, amihez hozzájárul a gyomorról való dupla adagos gondoskodás..

Szünni nem akaró éljenést kelt az a távirat, amelyben az éjjeli órákban közlik bakáinkkal, hogy Pflanczer Baltin hadseregparancsnok az ezredparancsnoknak személyesen gratulált a fényes győzelmekhez és köszönetét nyilvánította az ezred minden emberének, egyttal gondoskodik arról, hogy az ezred ezen fényes cselekedete napvilágra jusson

Hasonló ünneplésre talált az alábbi két távirat is:

„9. ezrednek.

A 9. honv. gy ezred a 3 napos harcban fényes tanubizonyságát adta annak a hősiességnek, melyet a háboru első hónapjaiban, de főleg a dicsőségteljes offenzíva alatt tanusított.

Örömteljes szerencsekívánataimat küldöm ezen újabb haditettekhez s az újév hajnalán bizalommal eltelve nézek elébe annak hogy ez az ezred úgy a mostani, mint a következő harcokban újabb babérokkal fogja szaporítani azt a győzelmi koszorút, melyet magának ez dicsőséggei összefont.

Dáni, tábornok,
hadosztályparancsnok.“

II.

„9. ezred parancsnokságnak.

A 9. ezrednek jutott ma a legfontosabb feladat a súlyos küzdelemben. A támadásban fényesen megállotta helyét. Kiváló parancsnokának és derék magyar legénységének igaz szívvel boldog új évet kíván hálás köszönettel:

A 15. tarackezred parancsnoksága és tisztikara.“

Éjjeli 12 óra A véres Szyveszter apó eltűnik s rózsás szárnyakon lebben be az újév angyala. Óleléssel, csókolódzva kívánnak egymásnak boldog ujesztendőt a bakák. A parancsnokok telefonon közlik egymással a győzelmek fölötti örömeiket, az évforduló alkalmából szerencsekivánataikat. Az ó évet jól fejeztük be, az új év is csak győzelmet hozhat.

A muszka csak nem nyugszik. Az új esztendő napján is támadást zudit reánk. S így tart ez január 7-ig. Váltakozó lendülettel itt is, ott is megpróbálkozik az áttöréssel, de most minden kísérletét csirájában elfojtunk. Erre józanabb eszét veszi elő. Felhagyott minden nagyobb vállalkozással s hozzálátott a juniusi offenzíva előkészületeihez: az aknafurásokhoz, mert ha másképp nem, úgy talán ily csellel eléri célját a 9-es honvédekkel szemben. — Gyönyörű ábránd

Mi meg ezalatt mesésen kiépítettük a „Fort Baltin“-t. Csudájára járhattak volna. Nemcsak az erősségét, praktikusságát és pompás berendezését szorgalmaztuk, hanem a szép izlésre is gondot fordítottunk. Műizlésünk mellett bizonyít a Jankovich-erőd, (lőszerraktár) mely a lövészárokba volt beépítve s a számos villaszerű fedezék és más épület közül az ezredparancsnokságnak a Strypa partjára épült pavillonja, melynek képen Schall svéd századost is láthatjuk, ki 1916. tavaszán állásainkat és géppuskáinkat tanulmányozta.

Nem rajtunk mulott, hogy a „Fort Baltin“-t, ezt a világ csodát puskalövés nélkül, fájó szívvel kellett feladnunk

A téli támadások erejének körülbelüli megállapításához szolgáljanak a következő adatok:

Ezredünk állásai előtt a 3 napos harc után 1000 orosz halott feküdt temetetlenül. Mennyi lehetett azok száma, akiket a muszkák az állásaik előtt domboruló sirokba temettek a harcok utáni éjjeleken. Foglyokban 100 ember jutott kezünkbe, a sebesültek száma pedig felbecsülhetetlen. A január 1–7-ig

tartó harcokban csak lényegesen növeltük a muszkák veszteségeit.

Ezzel szemben nekünk a 3 napos harcban 45 halott, 125 sebesült, január 1–7-ig pedig 10 halott és 56 sebesült volt a veszteségünk, a mi az ellenség veszteségeihez arányitva, abban a rettenetes pergő és állandó tűzben, a folytonosan megújuló támadások és nagyszerű győzelmeink mellett — elenyészőnek mondható.

A „Fort Baltin“ elleni télitámadások valóztatásának befejezéseken gondolataim a sapowai katona temetőbe szállnak azokhoz a fehér fakeresztes sirokhoz, amelyekben akkor elhunyt hőseink porladoznak.

A szeretet, a hála és az elismerés virágaiából font koszorukat helyezek hős bajtársaim zöldelő sirhantjaira. nevüket szívembe zárom, lelki üdvösségükért fohászokodom és dicső elmúlásukból erőt meritek honfiai kötelességem teljesítéséhez.

Az ő hősi életük, az ő dicsőséges haláluk a hazáért és a többié. akik már oda-fenn imáikkal támogatják győzelmeinket, a hazaszeretet legtündöklőbb példaképei gyanánt lebegjenek előttünk a további küzdelmeknél.

A legnagyobb büszkeséggel, tisztelettel és becsüléssel gondolok ezredünk most is küzdő honvédeire és nem győzök eléggé hálálkodni az Urnak azért, hogy én is 9-es honvéd lehetek. A kilences számot viselni büszkeség, a kilencesek között élni: öröm, a kilencesekkel harcolni: biztos győzelem!

Adakozzunk
a háboruban
elesettek

özvegyeinek
és
árváinak.

A karácsonyi ajándékokról.

Karácsonykor a betlehemesek házról-házra járnak otthon és megmutatják naiv ügyességgel összetakolt kis jászolukat a benne alvó Jézussal. Bizony senki sem gondolná akkor, hogy ez a betlehemjárás ősi multra tekinthet vissza és ezzel kezdődik voltaképpen Európában a színjátékok új élete.

Az egyház tüzzel-vassal pusztította a pogány emlékeket. Az arénák kavargó porát elsöpörte, a VIII—IX. században a pogány játékoknak keresztény színt adott, amelynek ideje a kereszténység nagy ünnepei. Így keletkeztek a husvéti, karácsonyi előadások, a teriumok.

Az alap megvolt hozzá. Hisz a misében is sok drámai momentum. A pap beszéde és a gyülekezet, vagy a kar erre következő felelete, mintha csak a legrégibb, legősibb antik görög dráma dialogikus módjára volna alkotva. Ezt a drámai elemet bővítették ki oly módon, hogy az egyes ünnepeken biblia megfelelő helyeit dramatizáltan eljátszották. Természetesen ilyen kiemelkedő ünnepe van a kereszténységnek: Jézus Krisztus születésének és feltámadásának időpontja. Ez oknál fogva — de meg azért is, mert ezt a kettőt lehetett a legjobban szemléltethetővé tenni — a legnevezetesebb ünnepi játékok, előadások, karácsonyi és husvét idejére estek.

A papok adták elő azokat a ministránsokkal, nevük eredetileg ministerium (szolgálat) volt. Kezdetben latin nyelven kizárólag bibliai eseményeket dramatizáltak. Ebből rövidült azután a miszterium szó. A miszteriumok a templom udvarán folytak le, majd nyilvános térre kerültek és passzió-játékká váltak. Ezek a passzió-játékok az Üdvözítő cselekedeteit és tetteit ábrázolták.

A passzió-játékoknál már rendszeren illető nép nyelvét és nyelvjárást használták és már csaknem elvilágiasodnak. Még jokulatorok is részt vesznek benne és nemsokára laza összefüggéstű diszfelvonulás lesz belőle.

E mellé kerülnek moralitások, amelyekben keresztény erkölcsi világnézet lesz dramatizálva. Már nem bibliai alakok mozognak a színen, hanem megtestesített fogalmak: hazugság, gyűlölet, bánat, hűség tartkoznak bennük.

Ezekből az alapokból fejlődtek a mai Betlehemek, persze évszázadok során. Különösen nálunk Magyarországon volt ez a fejlődés szinte észrevéhetetlen, mert Magyarországon nem lehet arról a kifejlődött misteriumi előadásról beszélni, mint például Németországban. Ennek oka az, hogy a kifejlődött városi élet, amely ott volt, nálunk csak később található fel.

A nemes urak pedig, ha szívesen nézték is az előadásokat, de aktív részt nem kívántak belőle. Ilymódon nálunk az ilyen miszteriumok csak némely németektől lakott városban találtak állandóbb otthonra, de vannak magyar nyelven is igen fejlődött, nagyon szépen dialogizált és jól megverselt miszteriumok.

Később a miszteriumok mindjobban elhanyaglottak és utolsó maradványuk ott van abban a kis fűcskákból összerótt jászolban, amely előtt a betlehemesek a maguk párbeszédeit előadják. Az alakjai ugyanazok, mint a miszteriumé: a három királyok és a pásztorok.

A betlehemjárást, ezt a régi szép népszokást a harchéren is megtaláljuk. Ahol a harchelyzet megengedi, karácsonykor minden századnál akad vállalkozó arra, hogy a betlehemeseket összeállítja, akik azután századparancsnokuk tedezőkénél ajtaja előtt buzgón fújják:

Menyből az angyal legyűtt hozzátok pásztorok.

Hogy Betlehembe sietve menvén lássátok.

Az Isten fija, aki született jászolba,

Barmok közt fekszik, jászolba nyugszik szent fija.

Ezredünknel eddig a három karácsonyeste közül az 1915. évi volt az egyedüli csendes, amikor honvédeink, ennek a szép népszokásnak a lövészárokban hódolhattak.

A késő esteli órákban „karácsonyfagyujtáskor“ itt is ott is zengett a karácsonyi ének a szent estének örvendező bakáink ajkairól. Minden zászlóalj és századparancsnokhoz bekopogtattak a betlehemes pásztorok.

Különösen szép volt az a csoport, amely a III. zászlóalj honvédeiből alakult. Ezek jóllehet, jövetelüket az ezredparancsnokságnak is bejelentették, mégis látható örömet és kellemes meglepetést keltett, midőn a 10—12 tagból álló pásztorcsoport az ezredparancsnok ur és az ezred törzs-tisztikara előtt a kis Jézust köszönteni, békességet, boldogságot, boldog ünnepeket kívánni megjelent. Öltöztetük az édes otthonra emlékeztetett.

Örömdúdjuk szőrével kifelé fordítva, arcuk kenderkőcből készült szakállal, bajusszal ellátva: tejkőn színes papírból készült süveg, vagy korona díszlett, bakkancsukon pengett a sarkantyú, kezükben pásztorbotot forgattak, hogy az arra illesztett csörgő piéhdarabokkal eneküknek kíséretet adjanak. Azt a betlehemet, amit a kotuzovi erdő gally vesszőiből, mohából és alakjait a 35 dekás tábori csomagok dobozaiból vágták ki és beszínezték, szeretném most ezredmuzeumunkban látni.

Meghatottságot keltő előadásukért, majd derűtséget fakasztó pásztormókáikért méltó jutalmuk volt, az a vacsora, amelyben az ezredparancsnokság rendelete folytán Petkó Lajos őrmester részesítette őket s ami a hagyományos mákos bobájából és édes palinkából állott.

Isten! Tedd a mi derék honvédeinknek eziden is oly csendessé és kedvessé a legszentebb estét, hogy ismét hangos legyen örömiüktől a lövészárók és ismét csendüljön a karácsonyi ének

Pásztorok, pásztorok örvendezve

Sietnek Jézushoz Betlehembe

A harmadik zászlóalj harcai Moszczenica körül

A „Kilences honvédek” táb. újság írtja Nyékhegyi **Nyékhegyi Ferenc**, alezredes, a III. zászlóalj parancsnoka.

A kassai 9-ik honvéd gyalogezred 3-ik (iglói) zászlóalja 1914. évi december hó 26-ról 27-re a Biala folyó mentén fekvő Bobowa várostól 6—7 kmnyire északkeleti irányban levő Biesna községben éjjelezett s itt 27-én délelőtt 7 órakor előljáró ezredparancsnokságától azon írásbeli parancsot vette, hogy Moszczenica községtől (Biesnától körülbelül 8—10 kmnyire keletre) délkeletre fekvő magaslatokra meneteljen s ott a 17 Landwehr ezredtől balra védő-állást foglaljon. — A zászlóaljhoz balra a saját ezred 2-ik zászlóalja csatlakozott.

A zászlóalj kiutalt védőállásába dec. 27-én délután 2 órakor tájt érkezett be. A zászlóalj parancsnoka Nyékhegyi Ferenc szándos az előrendelt századparancsnokokkal, s géppuskás osztagparancsnokokkal a védelemre kiutalt terepszakaszt szemrevételezte, a mintegy 2000 lépés kiterjedésű állást a jobb szárnytól kezdődőleg a bal szárny felé a 9. 11. és 12. századnak utalta ki, míg egy századot (10-et) tartalék viszonyban a bal szárnyon levő magaslat mögé állított föl. Ugyanezen magaslaton egy házban volt a zászlóaljparancsnokság is elhelyezve.

A századok haladéktalanul hozzáláttak kiutalt állásaiknak védelemre való berendezéséhez, a legénység lehetőleg a bokrok, házerítések stb. leple mögött kiemelte fedezőket, amelyek a sok talajviz folytán nem voltak csak térdelő lövészek részére helyreállíthatók. — Megfelelő mennyiségű galy s aztán a ráhintett szalma szolgált a hideg elleni védekezésre. A műszaki munkálatok az éj folyamán sem szünetelnek, a midőn a századok a zászlóalj utászainak, valamint a tartalék századnak segítségével az előterepen levő gazost s erdőparcellákat tarolták le, s az állás előtt egy száraz tüskés galyakból készített ágtorlaszt készítettek el.

A zászlóalj állásából a völgyben fekvő Moszczenica községben, valamint az azon túl

levő lejtire igen jó kilátás nyílt. — A magaslatokon, a melyek beláthatók nem voltak, 27-én gyalogsági s ellenséges tüzérségi tűz volt hallható, mely utóbbinak néhány lövedéke a saját állásba is becsapott. A gyalogsági harc az ellenség előtörő részei, valamint a saját csapatbeli biztosító részek között folyt, amely utóbbiak azután a saját állásba vissza is húzódtak.

A zászlóaljnak kiutalt túl hosszú védelmi állás uralgó pontja a balszárny mögötti magaslat volt, minthogy a zászlóalj parancsnok ennek fontosságát felismerve azt elhagyni nem akarta, s a tartalék felállítási helyét szintén itt kívánta, ennek folytán a messze fekvő jobb szárnyra befolyását közvetlenül nem is érvényesíthette s így az ott levő 2 századot Posevitz százados egységes parancsnoksága alá helyezte s az ekként alakított alszakaszt az ezredparancsnokságtól igényelt egy 11. ezredbeli század tartalékkal is megerősítette. — Telephonösszeköttetés az ezredparancsnoksághoz s ezen felül Posevitz százados alszakasz parancsnokhoz is kiépített, a melynek útján a zászlóaljparancsnok teljes befolyását az alszakaszra magának továbbra is fenntartotta.

December 28-ika folyamán a védőállás fokozatos kiépítése, fedezékek tökéletesbitése, előtér letarolása, távolságok megmérése, leplezések stb. stb., tovább folytatott.

Az ellenség az éjszaka folyamán a szemben levő (Moszczenicától északkeletre fekvő) lejtéki jött elő s ott gyalogsági fedezőket emelt ki, s a nappal folyamán egyenkint a hegyoldalban levő házak fedezetének felhasználása mellett a völgyben levő községben gyülekezett.

A zászlóaljparancsnok az ellenség mozgulatait távcsővel pontosan megfigyelte, arról az ezredparancsnokságot telefon útján szakadatlanul tájékoztatta, s a tüzérségnek, a melylyel utóbb közvetlen telefon összekötte-

tést és létesített az alkalmas célokat (főleg az ellenség által gyülekezésre felhasznált házakat) megadta.

A tűzérés ezen tájékoztatás alapján Moszcenicán több házat, a mely az ellenségnek fedezetül szolgált, felgyújtott.

Decz. 29-én reggel egyes ellenséges emberek, valamint kisebb fedezékek már Moszcenicán innen voltak megállapíthatók. — A zászlóalj parancsnok ekkor d. u. 3 órakor elrendelte, hogy az állásban levő századok legnagyobb ébersége mellett a tart. század (Pongrácz főhdgy.) a bal szárnyról, s ugyancsak a Posevitz százados alszakaszának tartalékát képező 11-ik ezredbeli század az esthomály beálltával a szemben levő ellenséges részek felé előtörjön, az által felderítsen, lehetőleg sok foglyot ejtsen, az ellenség gyülekezését megzavarja és az előterepen az ellenségnek fedezetet nyújtó házakat felgyujtsa. Ezen parancs végrehajtása közben Pongrácz főhdgy. a tartalék századdal 3 óra 45 perckor előretört, 17 orosz foglyot ejtett, házcsoportokat felgyújtott, s megállapította, hogy ellenséges osztagok a falu felé visszafutottak, a hová a tartalék század a kapott erős ellenséges tűz folytán a bekerítés esetlegesége folytán előnyomulni nem tudott. — Minden veszteség nélkül foglalta el azután a tartalék század újból előbbi állását.

A Posevitz alcsoport tartalék százada előnyomulás közben oldalozó gyalogsági tűz és géppuska tűzbe került, s dacára hogy a saját tűzérés ezen ellenséges állásokról értesülve ezeket tűz alá vette, az oldalozó tűz hatása elenyészethető nem volt, s így ezen század előbbi helyére visszamenni kényszerült.

Dec. 30-án reggel a saját rajvonaltól mintegy 800—1000 km. nyire összefüggő hosszú ellenséges fedezékek voltak megállapíthatók, a melyekből az oroszok ellenünk lassu tüzelést folytattak. Ezen napon újból tervbe vétetett az előbbi napon eszközölt előretörés, minthogy azonban az elérendő eredménnyel nem állott arányban a valószínű veszteséggel, s egy ily kísérlet a már állásban levő ellenség

visszacsapását kockáztathatta volna, ennek végrehajtásától el kellett tekinteni.

Deczember 31-én reggel fél 5 kor a zászlóaljjal balról határos saját II. zászlóaljnál élénk tüzelés volt hallható. — A zászlóalj parancsnok ennek felderítésére haladéktalanul járőröket küldött ki, melyek megállapították, hogy az oroszok a szomszédos zászlóaljat megtámadták, a melynek részei állásaikat már el is hagyták. — Nyékhegyi százados erre a tartalékszázadot azonnal kirendelte, hogy az előtörő oroszok bal szárnyát megtámadja, s így ezek előtörését megakadályozza, a szomszédos zászlóalj állásának visszafoglalását újból lehetővé tegye. — A Pongrácz század ezen parancs folytán az előrohánó oroszok szárnyára szuronyrohamot intézett, a melynél 7 orosz foglyul ejtett. A szomszéd századnak már elfogott embereit ismét kiszabadította, s az oroszokat ekként visszaverve lehetővé tette, hogy a saját szomszéd század előbbi állását ismét elfoglalja.

A tartalék század, mely ezen előtörésnél veszteséget megint nem szenvedett, feladatának ily teljes mérvben eleget téve újból a domb mögötti eredeti állását foglalta el.

Ugyanakkor az oroszok a saját 12. század ellen is intéztek támadást, a melynek folytán a tartalék század fele Dr. Koch tart. hadnagy századparancsnok rendelkezésére lett bocsátva. Az oroszoknak ezen támadása azonban teljes kudarcot vallott. Az állás előtt levő ágtorlasz az éj folyamán az ezredparancsnokságtól kapott huzalhálóval is ki lett egészítve, a melyen az oroszok a saját tűz folytán halomszámra lelték halálukat. — 50 orosz foglyul ejtetett, a többi eszeveszett futással menekült vissza a hátul levő állásaiba.

Ezzel egy időben az oroszok támadása a Posevitz alcsoport ellen is megindult, s így a még tartalékot képező fél 10. század a jobb szányra eltolatott, még a 12. század támogatására kirendelve volt fél század az oroszok visszaverése után előbb elfoglalt tartalék helyzetébe, a bal szárny mögé megint vissza lett vonva.

A Posevitz alszakasz ellen irányuló első

orosz támadás reggel 5 óra tájt indult meg, azonban a saját öldöklő tűz — hatásban teljesen megtört. — Az oroszok a saját állás előtt levő ágtorlaszt védővonalnak vélték, s annak szuronyaikkal neki mentek. — Sok halott és sebesült, visszahagyása után kerestek erre menedéket az oroszok hátul levő állásaikba.

A 6 órakor újból megkísérelt orosz támadás az akadályokon ismét megtörik, s az előbbihez hasonló kudarccal végződik.

Ezen orosz rohamok végrehajtása folyamán a jobb oldalt szomszédos Landwehrek visszahúzódnak. — Minthogy így a zászlóalj jobb szárnya egészen védtelen maradt, az oroszoknak egy vízmosás kihasználása mellett sikerül az oldalba, illetve hátunkba kerülni. A jobb szárny század (9-ik ezen válságos helyzet dacára megtartja helyét, a századparancsnok (Vas tart. hadnagy) tartalék szakaszát a mögötte levő ellenség ellen irányítja, míg a még rendelkezésre álló alszakasz — tartalékot képező fél század bevetése után, s Dr. Weisz tart. hadnagnak a rajvonalból saját elhatározásából kivont fél szakasz közbelépése után ezen egész ellenséges csoport, vagyis egy százados parancsnoksága alatt álló orosz század magát megadni kényszerül.

Miként tehát látható, a zászlóalj az ellene irányult összes rohamokat fényesen visszaverte, összesen mintegy 250 foglyot ejtett, s állását könnyűszerrel tovább is megtarthatta volna, minthogy azonban az orosz támadás a balszomszédos II. zászlóaljra megújítva lett, s ennek sikere immár a saját szétforgácsolt zászlóalj-tartalék miatt ellensúlyozható nem volt, a zászlóalj parancsnok délelőtt 10 óra tájt, akkor a midőn a vad orosz tömegek ordítása már a félbalra hátul fekvő, s állásunkat is teljesen uralgó magaslatok mögött hallható volt, a zászlóalj visszavonulását — egy esetleges átkarolástól megóvando elrendelte.

A visszavonulásról az állás mögött levő tüzérség értesítve lett, a melyhez fedezetül egy század lett kirendelve.

A visszavonulás a szomszédos II. zászlóaljbéli szétugrasztott osztagok rendezése

után ezek, s a tartalék fél század fedezete mellett a legteljesebb rendben, s elenyésző csekély veszteség mellet egyenest hátra *Luzna* irányában hajtattott végre.

Ezen Sylveszter napi események az iglói zászlóalj kiváló, derék voltának fényes tanujelét adják, s örökké emlékezetes lesz reá nézve ezen nap, a melyet ily dicsteljesen a királyért és hazájáért megvívott.

A mint a másnap foglyul ejtett oroszok elbeszélétek, a 121-ik orosz ezred intézte volt a rohamát az iglói zászlóalj ellen, a melynél ezen orosz ezred állományának 50%-át vesztette.

Front színház.

A 39. hadosztály okt. hó 19-én kelt anyagi utasításának értesítése: „A frontszínház f. hó 21. és 22-ikén a hadosztály-moziban előadást tart. Első napon az első vonalban levő, — míg második napon a vonat körlet és Aklósnál elhelyezett tisztek és legénység számára fog előadást tartani. Belépődíj: Tisztek 4 kor. Őrmeztettek 2 kor. Altisztek és legénység 1 kor. Előadás kezdete 21-én délután 5 órakor, 22-én délután 8 órakor. Tekintettel a jótékony célra, kívánatos volna, ha a szolgálatmentes tisztek és legénység minél nagyobb számban megjelennek.

Ez a néhány sor érthető izgalmat keltett az egész vonalon. Kabaré női szereplőkkel! Micsoda csiklandozó hír. Elsóban és Helénben gyönyörködni a fronton: ez a tudat csak örömmre hangolhatja a buskomor lelkeket is. Három napig egyébről sem folyt a szó, mint a frontszínházról. Az érdeklődők szóval, levélben és telefonon adtak egymásnak találkat 21. és 22-ére a hadosztály moziban. — Ugy voltunk vele, mint a gyermek a karácsony estével. Újjain számlálgatja, hogy még hány-szor kell lefeküdni és felkelnie, mire a kis Jézus beköszönt. — No már csak egy nap! No holnap este ilyenkor! És végre: no ma este! Gyönyör, kacaj, taps, lelkesedés, öröm, mámor, és jó kedv mind egybe fog forni és diadalmaskodik a bűn és bánaton.

21-én dél tájban minden kocsni zörgésre figyelmesek lettünk. Ki-ki szaladtunk bodénkből körülnézni s aztán megint visszahúzódtunk. Otthon délre harangozhattak, amikor három egymásután haladó kocsit vettünk észre melyek az Aklóscsárdánál az Andor hid felé kanyaródtak.

— Jönnék! Itt vannak! Két nő!!! Négy

férfi! Így kiállottak be ide is oda is azok, akik „figyelőkül“ voltak kiállítva. —

Bezzeg népes is lett egyszerre vonattelepünk. Egy hiteles békehírrrel sem lehetett volna így összecsidíteni az embereket. A számvevő őrmesterek, a telefonisták, az iparosok, a tisztiszolgák, a lovászok, a hajtonvédek szóval minden néven címen és rangon nevezett épkezü és lábu a tisztí étkezde előtt csoportosult a szörnyüséges csudára.

Ragályi őrmester kölcsön kért szemüveget tett szemére hogy élénkebben lásson. Brandtner „zabrált“ gukkerját használta, Grünwald papa egyszerre két szivarból füstölt, a kereskedő szellemű: Riegel a női toillet értékét felbecsülte, Hradilnak hatvannégy negyedes ütemben vert a szive, Kalinács az örömtől dupla abrakot adatott a lovaknak, Rigetti még vadonatúj sárga csizmáját is bepacsulizta, Sikorának a nyála folyt, Mikike lapunk barátja a várakozás alatti állásban annyira kimerült, hogy káosznyi savanyu vízzel kellett erőt tölteni belé, Drótos, Lengyel, Csőria a „nagy ló rend lovagjai“ ebédjüket Frigyesre (ez egykutyá) bizták, K á t s a smirglivel dör-

A „Front színház“ művészeinek fogadtatása az Aklós-nán.

szölte arcát, nehogy cigánynak nézzék, a liztes molnár: Laczika ünnepi bluzát öltötte fel, új szallagot tett vas keresztjére és kezében fehér zászlót lengetve jelentette gazdájának a létszámot, Toma izomlázt kapott, Cserniga holdkóros lett az ámulattól és Pillingér szája szélét nyalva megdeprimálta (szerinte magyarul: szemügre vette) a két Vénust. A kíváncsiak lelkében a fekete irigység dult, mikor megpillantották azt a hadnagyurat, aki a hölgyeket ide kísérte, (a képen balszélső) irigyelték mindazokat, kik az étkezde előtt megállt kocsirol lesegítették a hölgyeket, fájt az érző kebleknek, s a sors ellen zúgolódtak: miért is nem érinthetik ők is a puha kacsókat s miért nem boldogítják hát őket is az igéző szemek mosolygásai?

Lám, annyi változást okozott néhány perc alatt két nőnek a fronton való megjelenése. Hja elszoktunk tőlük s minden újság csak villanyozólag hat.

A front színház tagjai megérkezésük után terített asztalhoz ültek. A fogadtatást rendezők úgy kitétek magukért, hogy ezredünk vendégszeretetét sokáig fogják emlegetni. Takács szakács főzőművészetével remekelt. Scholcz cukrász olyan süteményeket készített, hogy Kugler készítményeit is felülmúlták. A háboru alatt először voltak némbervendégeink, a kényes női gyomrocskák-nak finom és jó dukál.

A társulat a pompás ebéd elköltése után Boronkay ezredfényképészünk masinája elé állt, majd a hadosztály moziba hajtattott, ahol e célra színpadot állítottak fel.

Mondanom is fölösleges, hogy zsfolt ház előtt játszottak. Ott láttuk mindkét este a hadosztály tisztikaránakszínéjavát, aki csak tehetette, megjelent a nem mindennapi előadás-szon. És meg nem bánta, mert kitünően mulatott.

Petke Elsa humoros előadásával és énekével, Rachmé He-

len művészi táncaival, Murdini Alfréd kacagató bűvészetével, Nadrages Richard hasbeszédével, Leopoldi Hermann zongoraművészetével, Morello Rudolf tréfás játékával és Murdini Morello páratlanul ügyes mutatványaival oly sikert értek el, hogy csak sajnálattal tudtunk belenyugodni rövid ideit tartozkodásukba. Az előadás sikeréhez hozzájárultak még: Kompolti Czent szakaszvezető, mű és népdalaival és a hadosztály örökderüs Möricza kacagató couplettel.

A tapstól, éljentől, hogyvöltől és kacagástól zengett a mozi, s a hálás közönség még az ősz késői virágaiból is juttatott a szereplőknek.

23-án délután az Aklóستól ment vissza a front társulat, hogy más helyen is olyan él-

vezetes estét szerezzenek a harcosoknak, aminőben nekünk részünk volt.

Bucsuzásukkor megujult az a kép, amit tudósításom elején szineztem. A kíváncsi tömeg még jobban rávetette szemét a két dívára. A szőke és a barna nem egy harcos szívének kopogtatta meg billentyűit, ami egy-egy elfojtott sóhajban tört elő: ah Elsuska, ah Helénke, három évig kuvasz lennék, csak nyakadba borulhatnék. A rossz nyelvek azt suttogják, hogy a „Jancsi“ vicegazdája a legjobban fájlalja távozásukat. — Ez kérem rágalom!!

A csókon szerzett disznó.

Grünwald papa, a vonatelepnél levő hitközség egyik legbuzgóbb tagja, kit az Ur Isten agyonrágott szivarvéggel teremtet a világra, a háboru kezdetén az ezred »kupece« volt. Feladatát képezte a marha és a disznó állományról való gondoskodás. Az 1915. évi offenzíva idején oly hatalmas csordát hajtatt az előnyomuló csapat után, hogy egy időre lemondott a vásárlásokról. — Ugyanakkor valamelyik galíciai faluban egy csinos, de piszkos menyecskehez szállásolta be magát, egy éjszakára. Annak udvarán egy bámulatos nagyságu anyadisznót látott, amit szeretett volna állománya diszélül még megszerezni. Nyomban érdeklődött a menyecskénél az eladás iránt. — Pénzért nem adom, szólt az asszony, deha szükségük van rá, szívesen odaajándékozom, hiszen hálával tartozhatom katonáinknak, hogy megmentették mindenemet az ellenség pusztításaitól.

Grünwald papa hallani sem akart arról, hogy ingyen elfogadjja a nagylelkű ajándékot. Erre az asszony megszabta a disznó árát.

— Tudja mit, ahány kilót nyom ez a disznó, annyi csókot ad nekem érte.

Grünwald papa habozott. A disznó lehet vagy 130 kg. Ennyi csókot pazarolni egy szurtos menyecskére, az nem való az ő jól működő gyomrának. Olyan undort kapna a 130 ik csók után, hogy az orvosi tudomány sem segíhetne többé rajta.

De a menyecske nem tágiott. Grünwald papa százon felüli csókjára szomjazott. Már is előhuzta

a kamrából a mázsát, hogy megmérjék a kijárandó csók mennyiségét.

Ha már nincs menekvés — gondolja Grünwald papa — akkor legalább felényire redukálja a csókot. Miért is a menyecske mázsájának hitelességét megkifogásolta, majd elővette delejtűjét s a disznó hátára tette Persze éppen 45-re állt. Ennyi csókot behunyt szemmel még csak eltűr a gyomra.

A menyecske örömmel beírte enyivel is. Nos, most cuppant a csók! Az asszony hizott a nikotinos csókoktól. Grünwald papának pedig a 45-ik csók után már annyira jól esett a többi, hogy még most is ott csókolodna, ha a muszkát nem kellett volna tovább verni.

Szóval az a disznó megérte Grünwald papa csókjait. — azért volt olyan jó ízű a pecsenyéje. (Grünwald papa! Isten látja lelkünket, nem vagyunk irigyek

Gézuka nem ideges.

Gézuka hosszú időn keresztül az ezred gépiró „Miczije“ volt. Nagyon flegmatikus ember, sohasem idegeskedik! Csupán »jobb vállláról a balvállára« csap át örökösen egy perpetuum mobile rángatózás, amit nagyon is nyugodt vérmérsékletének tulajdonít.

Tavaly októberben Kalinovszki az ezredparancsnokság szakácsa hozta neki azt a parancsot, hogy másnap korán reggel teljes felszereléssel — természetesen az író géppel együtt — principálisa az ezred segédtiszt ur előtt az állásban jelentkezék, mert a harc helyzet már megengedi, hogy az irodai teendőket folytathassák.

Szikorvány, azaz hogy Gézuka barátunk már 4 óraker talpon volt. S egy óra múlva annyira kicsinositotta magát, hogy bármelyik salonban megállta volna a helyét. Egy liter fekete kávé bekebelezése után elindult, hogy a hegyesterepen a 3 km.-nyi utat minél előbb megtehesse s még addig ki is pihenhesse magát, mire az ezredparancsnokságnál az ezredsegédtiszt ur előtt jelentkeznie kell.

Mire odaért, az izzadság csurgott arcáról, alig birt lélegzetet venni. — Mint pontos ember 7 óraker, a parancsolt időben jelentkezett:

— Főhadnagy ur alázatosan jelentem, parancsára megjelentem az írógéppel.

— Az én parancsomra? Gondolkozik az ezredsegédtiszt ur. Nem Sikora, én nem hivattam. Még nem dolgozhatunk. Maga álmodik. Menjen vissza és aludjon tovább.

— Igenis.

Gézuka fülig pirulva jött ki a fedezékből. A düh a fejébe kergette a vért. Ez semmi egyéb, mint egy rossz tréfa, amelynek az ő nyugodt vérmérséklete esett áldozatul! — Gyors léptekkel sietett vissza.

hogy bosszuját melegiben kitöltse Kalinovszky szakaszvezetőn. Most nemcsak válla rángatózott, de ajka is. Képes lett volna széjjel marcangolni a kegyetlen tréfa szerzőjét, nyugodt álmainak, üdítő pihenésének megrontóját. Iszonyu tervek cikkáztak agyában! — Nem, ezt nem hagyja annyiban! Ezért erős bosszút kell állnia! Mégis csak komisszág, hogy egy ember báránytermészetével, áldott türelmével ennyire visszaéljenek. Megállj te szakács. Ma befulasztlak a levesbe!

Igen így monologizált Gézuka az uton visszajövet. A tisztí konyha ajtajánál már nevetve lesték, várták jövetelét. No, most lesz csak, ami még nem volt!

Kezdődött is a csetepaté, aminek Kalinovszky elejét vette azzal, hogy Gézukát pompás villásreggelivel fogadta. Ez olyan csábítólag hatott rá, hogy jobbnak találta a kínált reggelit elfogyasztani, mint bosszu tervét végrehajtani. Csamcsogott, jóízűeket nyelt és a válla ugyancsak rángatózott.

Mikor jólakott, ennyit szólt:

A reggelit meg nem köszönöm, mert ezt megérdemeltem, de Kalinovszky, köszönheted nekem, hogy ily nyugodt vérmérsékletű emberre találtál bennem, mert hacsak egy parányit is *ideges* lennék, akkor darabokra marcangoltalak volna! Ezért a pompás reggeliért felejtve van minden, deha mégegy-szer történik ilyesmi, akkor hasam meg nem bocsáthat neked bármilyen lukuluszi kiengesztelésedért sem.

Isten ments, hogy a történeteket Gézukának emlékezetébe idézze bárki is. Mi csupán azért elevenítettük fel Gézuka „*Poiana uzulu*”-i sétáját, hogy bizonyítsuk nyugodt vérmérsékletét, elősegítsük a gyomor működésére jótékony hatású vállrángatózását és megerősítsük őt azon hitében, hogy Gézukát nem lehet ugratni. Ugy-e hogy nem?

Ne bánts a magyart!

Sohse bánts a magyart, Árpád apánk vérit,
Aki e szent hazát hősiezen védik!

Érte elődeik sokat verekedtek,
Minden egyes rögért tenger vért fizettek.
De azért ellenség nem tapossa földjét,
— Hogyha át is lépte Erdély kincses bércét —
Mégsem érhetette el amit vágyva „akart”
De azt megtanulta sohse bánts a magyart!

Kárpátok völgyében, Uzsok falu alatt
— Ott ahol a gőzös csak nehezen halad —
Sok sirhalmot láthatsz, kettős fakereszttel...
Itt Szurmay harcolt vitéz honvédekkel.

Azok a sirhalmok már most intenek:
Mind így jár az, aki iregye e földnek!
Mind így lakolt az, ki abból birni akart,
Mind-mind megtanulta: sohse bánts a magyart!

Nem véres már többé a hömpölygő Száva,
Elcsendesült minden a szerb volt honába,
Kinek a Bánát-ra vásott mindig foga,
Pedig nem volt ahhoz álmában sem joga.
Kutya vérük pezsdült, nem állta már erük,
Hóditási vágytól egyre főtt a fejük,
Nyélbe ütötték hát, amit Pasics akart
De meg is tanulták: sohse bánts a magyart!

Velence sikságán tüzes napok dülnek
Narancs lombok alatt magyar bakák járnak.
Az Isonzó partján tizenegy csatába
Elég a narancsból a digó gyomrába!
Mi is vágytunk enni vérbélü narancsot,
Igy Cadorna tőlünk »nyílt parancsot« kapott,
Melybe bele irtuk: szaladj s fejed vakard,
Mért nem tanultad meg: sohse bánts a magyart!

Varga György,
ágyus osztagbeli tizedes

A hű szerető.

Harctéri történet.

A tarnowi harcok után fáradtan, sárosan érkezünk meg Olpiniba, egy kis galíciai faluba. Alig vártuk, hogy elszállásoljanak. A kemény tarnowi harcok, a fárasztó menet, a hideg esős időjárás, csaknem térdig érő sáros ut után, erősen vágyódtunk egy kevés pihenőre. Ezredünk két zászlóalj harcban állott; az I. zászlóalj, mint tartalék, a faluban volt elszállásolva.

Karácsony estéje volt. Az első karácsonyeste a harctéren. Fáradtak voltunk, lelkünk közömbössé vált s örültünk, hogy egy csűr szalmás földjén pihenhetünk. Mint egy suhanó fény jelent meg előttünk a tavalyi boldog karácsony s a borongós hangulat uralkodott lelkünkön. E szomorú hangulat egyetlen jóleső részét a száraz, szalmás csűr képezte és az a tudat, hogy az éjszakát nyugodtan tölthetjük.

Alig, hogy elhelyezkedtünk, és szétnéztünk a körletünkön: riadó volt. Jött a hír, hogy az oroszok zászlóaljainkat áttörték s nyomulnak előre.

Utra keltünk. Ott kellett hagynunk a boldog

álmokat hozó szalmát s az éjjeli pihenőről szőtt ábrándjaink mind szerteoszlottak.

Az est koromsötét volt. Elhagytuk a falut s vizmosásokon, göröngyös, sikos talajon, sűrű bózótos erdőkhöz az oroszok felé siettünk. Midőn megközelítettük az ellenséges lövéseket, parancsot kaptunk, hogy ássuk be magunkat.

Hadnagyom azt a feladatot tűzte elém, hogy pár emberrel a közeli magaslatot átkutassam. A dombot sűrű fenyő takarta, azok között óvatosan haladtunk felfelé.

A domb tetején egy lakóházat fedeztünk fel. Körülnéztünk az udvaron. Minden csendesnek, nyugodtnak látszott. Az istállóban semmi gyanúsat sem találtunk. Körüljártuk a házat. Az ablakok lefüggönyözve, a szobában halvány fény derengett.

Megkopogtattam az ablakot. Semmi válasz, semmi mozdulat. Erélyesebb döngtetésemre nyikorgott a zár. Egy lengyel paraszt alázatosa alakja jelent meg.

— Erősen aludhatott, ugye öregem?

— Nem, nem aludtam uraim, — válaszolt a paraszt. — Én ’u, ártatlan vagyok, én nem tehetek róla.

Figyelmessé kezdtem lenni az öreg beszédére s arra a jelre, amint az ajtó felé mutatott.

Beléptünk a szobába. Feledhetetlen látványban volt részünk. Halvány gyertyaláng pislogott az asztalon. A szoba földjén egy alak feküdt, katonaköppennyel takarva. A köpeny mellett egy orosz sapka hevert. Az asztalnál pedig fejét tenyerébe hajtó orosz katona ült. Belépésünkkor megsem mozdult, mintha észre nem vett volna minket.

Gyöngéden megérintettem a vállát.

A katona rám se nézett, tekintetét fájdalmasan a földön fekvő alakra vetette.

Mi is odanéztek. A földön fekvő orosz katona halott volt.

Amíg a halottat néztük, egyszerre csak női sikoly hangzott el.

— Szergej, Szergej.

Az asztal mellett ülő katona felugrott s a halottestre borult.

— Te drága egyetlenem, te lelkem mindene. Ezt hozta rám az Isten, te nem vagy többé már az én szerelmes Szergejem, te meghaltál... meglóttek.

Meglepődöttünk. De mi ez? Hisz ez nő! De mi ként lehetséges ez? Orosz katonaruhája rajta. Talán, a kedvese a halottnak? Vagy valami félrevezetés akar lenni?

Ott térdelt a halott mellett. Szőke haja kibomlott a sapka alól, a gyertyafény az arcára sugárzott. Most láttuk csak, hogy mily gyönyörű foglyunk van. A szomorú Madonna arc a könnycsillogó kék szemek és alakjának gyönyörű körvonalai bámulatot kelte-

tek bennünk. Majd kérőn, esdve, összekulcsolt kezekkel felém fordult:

— Uraim, még ne vigyenek, még nem, nem. Könyörgöm, csak egy félórát adjanak, csak egy félórát és aztán.

Azután szépen eljött velem a parancsnoksághoz.

Kék szemeit az ég felé emelte és lemondó hangon felelte:

— Igen, oda a parancsnokhoz.

Székkel kínáltam meg s igyekeztem megnyugtanni. A kívánt félórát szívesen megadtam s kértem, mondjon el mindent. Kijelentettem, hogy részvétellel vagyok iránta és teljes megértőjére talált. Eleinte lassan, töredeztve beszélt, de mindjobban belejött elbeszélésébe. Tisztán beszélt a lengyelnyelvet, könnyen megérthettem.

— Uram, önnek mindegy, hogy ki vagyok szentpétervári színésznő, a Néva balparti színházából. Nevem Emilia Kronowna. Sorsom végzete a szenvedélyes szerelmem. Akit szerettem, az nincs többé. Az életemnél is jobban szerettem Szergejemet, a szentpétervári gárdatisztet, az előkelő társaságok szemefényét. Ő nincs ő nélküle az élet, nem jelent számomra semmit.

A halott fölé hajolt, merően nézte annak viaszszárga arcát. Könnyei a halott arcára hullottak s végig folytak rajta.

— Annyira szerettem, — folytatta, — hogy nem törődtem semmiféle fáradtsággal, mint önkéntes ápolónő a harctérre kerültem. Ugy intéztem, hogy közelében lehessenek, hogy találkozhassunk.

— Szergej egyszer egy kis meghülés miatt kórházunkba került, oh, de szép idők voltak azok! Azok voltak életem legszebb napjai. Csupa csók, ölelés, csupa mámor.

— Megtudtam, hogy ezrede támadni fog titeket. Valami nyughatatlan vágy, valami sejtélem gyötört, hogy láthassam, hogy találkozzak vele. A szívembe nyitallott valami és nekem nem volt maradásom. Katonaruhát öltöttem és felkerestem őt. — Oh, a tegnapi szerelmes éj, az első és utolsó nászunk és a borzalmas ma a vér az ő vére brr. Csókos ajkai örökre elnémultak, ölelő karjai már merevek.

Emilia megfogta a halott Szergej kezét és simogatva becézte:

— Szergej, nyisd fel a szép szemed, nézd, hisz itt van a szerető Emiliád, a te kis cukrosod itt melletted. Csak egy pillantást még Szergej.

Csendesen vissza ültettem helyére a magán kívül levő leányt, majd lecsillapodva nyugodtabban folytatta:

— Ő mindenáron el akart küldeni, de én nem tágitottam mellőle. Vigyázni, őrködni s ha kell vele meghalni akartam. És ő megcsókoit. Oh, az a csók!

Abban a csókban éreztem szíve minden szerelmét, valami fenséges érzést, ő szeret szeret.

— Karácsony estéjére volt elrendelve a támadásunk. Én mindenütt mellette. Mily hősiiesen vezette a századát, hogy remegtem, ha jött a siserdő gránát. Áttörtük a vonalokat, sok-sok foglyot ejtettünk, győztünk, győztünk! és egyszerre, ah Szergej arca fehér lett, lábai megingotak lövést kapott, meglőttétek ti ti

E házig még eljött a segítségünkkel. A földre fektettük és én azt hittem, csak könnyebb sebje a szíve alatt, az ő szerelmes szíve alatt. ah Istenem! Elszálló lelkét felcsókoltam, szeméit lezártam, ő nincs, nincs

— Ti ellentámadásba mentetek, nem volt idő az elszállításához, itt maradtunk. Én foglyotok vagyok, de nem, nem, én meg akarok halni, igen meghalni.

Kétségbeesetten és szájalommal néztük a fájdalomában vergődő nőt. Tizenkettőt ütött az óra, karácsony éjjele köszöntött be. Oh mily különös ellentétek Hernád és Laborcparti, meg szépebbi fiúk, Galiciában egy kis erdei házában, — halott orosziszt, szentpétervári színész, — szent karácsonyeste és háboru

A halott zsebeit kerdtük vizsgálni. A tárcájából egy megcimzett, cyrilbetűs levél hullott a földre. A leány utána kapott. Amint a címét elolvasta, ajkai összerázódtak, halvány lett az arca s meg kellett fognunk, hogy el ne essék. Oh az előbb még oly szép arc fájdalomában átváltozott, lelkében váratlan fordulat állott be. Mint az örült ugrott fel.

Szergej, Szergej, te megcsaltál! Tehát mégis igaz... neked menyasszonyod van... pedig figyelmeztettek a barátnőim, de én vak, ba'ga, szerelmes voltam és nem hittem, csak a szavaid hazug vallomását hallottam, csak ajkaid édes mérgét szívtam. elhagytam érted kényelmes otthonomat, a színpadi csillogást, a körülrajongást, a sok mindent; küzködtem, fáradtam csak, hogy közelemben lehessenek, hogy érezzed, hogy tudjad, hogy szeretlek és te — hűtlen kigyó voltál. Szergej, ezért számolsz az Isten e őt! Esküdtél nekem Szergej, hogy szíved csak az enyém és titokban leveleztl a menyasszonyoddal és én pedig egy ámitott senki, rongy szeretőd voltam. De megvert az Isten nem, én nem átkozlak és te büszke másik nő, nem lesz tied az én Szergejem, mert az enyém lesz mindörökké, hisz én is vele megyek.

Kebeléből hirtelen egy kis üveget veit elő s hirtelen mozdulattal, mi-lőtt megakadályozhattuk volna, annak tartalmát felhajtotta.

Megfogta a kezem s könyörgő hangon esdekelt.

— Katona uram egy sírba temessenek, tegye meg a haldokló kívánságát, egy megtört szív óhaját

Bágyadtan a székre ült, a kezében tartott levelet feltépte, olvasni kezdte:

«Kedves Szónya!

Bárhogyan is akarják a szüleim, téged mégsem nevezhetlek az enyémmé. A szívem mást szeret. Emiliát szeretem. Bocsáss meg, de másként nem tehetek. Csendesesen elfeledsz, amíg én Emiliáról nem tudnék lemondani.

Szergej.»

Emilia, amint e sorokat átolvasta, arcán a ki-mondhatatlan boldogság ragyogott. Ráborult a holttestre s elhalmozta csókjaival.

— Óh én igaztalan vádló, megvádoltalak, de akkor is szerettelek! Itt a bizonyíték rövid idő múlva melletted le-zek. A halál nekem csak boldogság, egyedüli örömem.

A leány szavai mindinkább elcsendesedtek, ajka szederjés lett, arcára a méreg hatása halálvonásokat rajzolt.

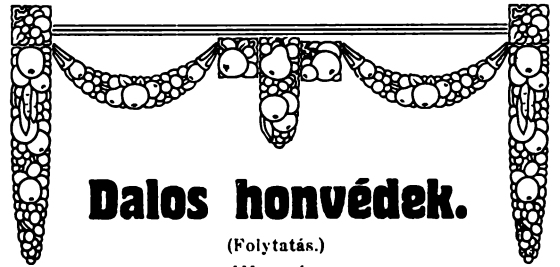
Szergej kebelén halt meg.

Közös sírba temettük őket.

A karácsonyi hideg szél szomorú melódiákat zuggott felettük, mintha siratná a halottakat.

Titokban koszorút kötöttem s amikor senkisémm látta, megkoszorúztam a szerelem martirjának egyszerű sírhantját

— k - c

Dalos honvédek.

(Folytatás.)

XI. szám.

Ellőtték a jobb karomat, folyik piros vérem.
Nincsen nekem édes anyám, ki bekösse nekem.
Gyere kis angyalom kösd be sebeimet, gyógyítsd meg az én beteg szívemet.

Hideg szél fuj édes anyám, hozza ki a kendőm
Még az éjjel felkeresem a régi szeretőm.
Ki állok a kapujába, ki beszélgetem magamat vele
(utoljára)

XII. szám.

A gőzösnek hat kereke, de fényes, de fényes.
Azon mennek a harctérre a legények, legények.
(de fényes]
(legények].

Édes anyám, ne sirasson.
Lesz majd nekem szép galambom,
Oda fön az orosz határon!

Pesten csináltak házat de nagyot, de nagyot.
(de nagyot].

Ablakot rá három százat, de nagyot, de nagyot.
(de nagyot]

Közepére tükör szobát, akibe a babám
Föstögeti magát,
Pénteken, szombaton, meg vasárnap.

XIII. szám.

Sudár magas, sudár magas a nyárfa teteje,
Halvány sárga, de halvány sárga mégis a levele.
Én is olyan, én is olyan halvány sárga vagyok,
Volt szeretőm egy piros barna kis lány,
De már rég elhagyott.
Te mész jobbra hűtlen kis lány, én meg megyek balra.
Sárba taposom a fényképedet,
Nem veszek el soha!

XIV. szám.

Megüzentem az kassai bírónak, márványkübü ra-
[kassa ki az utat.
Rakassa ki rakassa, rakassa ki simára,
Gyün a babám, kopogós a csizmája!

Szegény honvéd megy be csak a kantinba, gazdag
[legény meg bemegy a kocsmába.
Gazdag gyerek ha bevál, apja mingyá reklamál,
De a szegény három évet ki szógál.

Hazaszálló sóhajok.

Asszonyok, lányok!

Harctér, 1917. dec. 24.

Az esztendő utolsó hónapját tapossuk. Eljött az örökidő forgásának esztendő t fejező jelentésével: december.

Visszapillantunk a löporfüstös multba, jóleső érzéssel gondolunk a tettek mezején aratott diadalokra; Örömmel és büszkeséggel tölti el sziveinket az a tudat: hogy megvédtük az édes otthonunkat. Amíg mi őrt állottunk Erdély határhegyeiben, ti nyugodtan hajtottátok álomra fejetek, dolgoztatok, fáradtatok a mindennapi kenyérért: magatokért és valamennyiünkért.

Ha szemetek könnytelen is volt, gyöngé női-szivetek hullatta könnyeit; de megértettétek órangyal hivatástokat, minden keserűséget és szenvedést erős lélekkel és akarattal viseltetek; a sok nélkülözés, a sok gond, a nagy küzdés az élet fergetegében; a férfiaktól átvett munka megedzette nőiszivetek s mi: csodálattal tekintünk felétek. Csodáljuk hazafias buzgólkodástok az önbizalomból merített erőfőket, a végsőkig tartó elszánt kitartást, kezeitek dolgos munkáját: csodálunk és tisztelünk titeket!

Sokszor elgondoljuk, hogy a gyengének tartott kicsi nő, mily erőssé tud válni, ha kell; mily biztosan tartja a család kormánykerekeit és... és sokat tanultunk tőletek, amit mi, férfiak azelőtt oly könnyen vettünk. Megtanultunk igazabban, odaadóbban szeretni, tisztelni és becsülni titeket. Most tudjuk csak teljességgel értékelni, mit jelent e szó a nő!

...Sóhaj hagyja el ajkainkat s a téli szél szárnyán hozzátok röpül... lágyan körüllebbeni arcotok s úgy sugja a fületekbe: imádunk, szeretünk titeket! Most csak a szavak sóhajos erejével hathatunk, de eljő egyszer az a boldog idő, amikor teljes odaadással, szivünk egész melegével veszünk körül titeket.

Ne higgyetek a hamis prófétáknak, akik a háboru utáni korszakot a kihűlt, a közönyös szeretet, a közömbösség, az eldurvultság és a plátói szerelem jegyében szeretik emlegetni. Nem, és ezerszer nem! Mindegyikünk szive a család és irántatok való szeretetével, édes melegségével telt, amely csak gyarapszik és éleszti a szent tüzet: a szerelmet.

Ilyenkor, az év végén sok mindent felrakunk az élet mérlegébe, amely mérleg oly vízszintes áll: a férfiak mindent a nőkért, a nők mindent a férfiakért!

December... a Karácsony hangulata fogja a lelkünket. Elmúlt, békésen boldog Karácsonyok lebegnek előttünk. Mindig előttünk van a szent este csodás-büvös emléke s e szép emlék elfeledtetni a jelent...

...Otthon vagyunk kicsi hajlékunkban, családunk lány ölen... sugárzó, boldog arcok, csacsogó, édes csöppségek... csillogó karácsonyfa... rajta sok-sok csillogó aranydió, cukorka, lánc... betlehemesek jönnek. oh, te szép gyermeköröm... mily szépen, lelket igézően száll az ének

Mennyből az angyal.

Lejőit hozzátok

Pásztorok, pásztorok...

...Öröm, öröm az arcokon, a sziv templomban: a boldogság A harang... a templomunk hangja mily ismerős hang... csillag ragyog az égen... Megváltó született.

Fütyölve sivit a téli szél, belesir a karácsony éjszakába, mintha lelkünk siró szavát vinné messze, messze, hozzátok. Érzékennyé válik a lelkünk... szemünkben egy-egy könnycsepp tolakszik ki s lassan, melegen, végigfolyik arcunkon... a bánat, a fájdalom jele...

Hatalmas fák, az erdők karácsonyfai merednek az ég felé, sötét árnyakat vetnek a hóra... és pattog a géppuska... robban a gránát... oh, ti ke-

gyetlenek. elkergetitek lelkünk ábrándozását, elszáll a fenséges hangulat... nem, nem, nincs Karácsony... nincs Karácsony...

Negyedik Karácsony ünnepe jön el közibénk... négyszer telt meg szívünk a Karácsony misztikus hangulatával... négyszer hullott le a hó és fehér lepellel vont a azoknak helyét, akik már nincsenek... akiknek nincs Karácsonyuk...

...Mikor jelenik meg az égen az a fényes csillag... mikor születik meg a Megváltó, aki megváltja szenvedésétől az egész világot...?

Szívünk fájó sóhajával boldog ünnepeket kívánunk nektek!

Mastsenyik Ede
tizedes.

Émlékezés.*

*Ezelőtt ha gondolatim
Kis falumba szálltak,
Fehértollu, aranytollu
Galambokká váltak
Szedegették a virágot
A kék Bodrog partján,
S megpihentek édesanyám
Két ölelő karján.*

*Hej, de ha most gondolatim
Hazafelé szállnak,
Sötét tollu, gyászos tollu
Madarakká válnak
Minden bokron, kis virágon,
Rám boruló ágon,
Szegény anyám, édesanyám
Halvány arcát látom.*

*Én Istenem, mi történt hát
Mi van azon fájó,
Hogy valakit harcba vitt a
Háromszinü zászló?
Hogy valahol el is hullott
Piros, meleg vére
S hogy itthon egy szegény asszony
Fájó lelke, siró lelke
Majd meghasad érte!*

Tima József.

* Mutatvány az irodalmi rovatban ismertetett „Virágok egy honvéd sirra” című versfüzetből.

Válasz a körkérdésekre.

**Mennyi időt töltött a harctéren?
Melyik volt a legkedvesebb és
melyik a legnehezebb napja?**

I.

A harctéren eddig töltött időm 2 év és hónap.

A legnehezebb napom, 1915 május 28-a volt, mikor az oroszokat két napon át támadta ezredünk. (1. honvéd menet ezred Martini zászlóalj) Tiapese nevű galíciai faluban, (Bolechowtól nyugatra) a reggel még teljes létszámú századomból néhány óra múltán 32 ed magammal maradtam. A becstület mezején maradt barátaim és bajtársaim hiült tetemei között botorkálva, önkéntelenül jutott eszembe: „Ecce homo”

A legkedvesebb napom, 1916. december 14-e volt, mikor megkaptam azon levelet, melyben a „hadi” fiam megszületéséről értesítettek. Igen, a világnak legboldogabb embere akkor én voltam, én

Harctér 1917. október hó 12-én.

Rózsa József
századbeli tizedes.

II.

1916. január 6-tól vagyok harctéren. 1917 augusztus hó 25-ike volt a legkedvesebb napom, mert akkor indultam 14 napi szabadságra. Megborzadva, de büszkeséggel tekintek vissza legsúlyosabb napomra, 1916. július 5-ére mert akkor Wolhyniában egy ütközetben vettem részt, hogy ahhoz hasonlóan nem igen lesz már részem. Ezen időben a 3-ik honvéd gyalogezrednél szolgáltam. Akkori megsebesülésem fájdalmat okozott, nem azért, mintha a seb fájtna volna, de lelkem fáj, és mert el kellett válnom szerető bajtársaimtól.

Harctér, 1917. október hó 13-án.

Tóth József
10. századbeli őrvezető.

III.

1916. november 27 től vagyok a harctéren. Szívvel lélekkel jöttem ki, hogy részt vegyek ennek a legszébb országnak megvédésében. Mint egy mesebeli álomra, úgy gondolok vissza legkedvesebb napomra: március 8 ára, a Magyaros visszafoglalására. Eddig április 1-e volt a legnehezebb napom, mert akkor egy ellenséges járőr két oldalról bekerített. Nehéz munka volt utat törni és megszabadulni. Inkább százszor a golyó, mint egyszer a fogság.

Harctér, 1917. október 14-én.

Szabó Salamon
honvéd.

IV

Az alábbi sorokban Borsi Béla 1. századbeli tizedes válaszol a körkérdésekre. A levél szövegén változtatást nem tettünk, mert veszítene érdekességéből. Beszélje el Borsi bajtársunk harctéri élményeit az ő természetesen észjárásával.

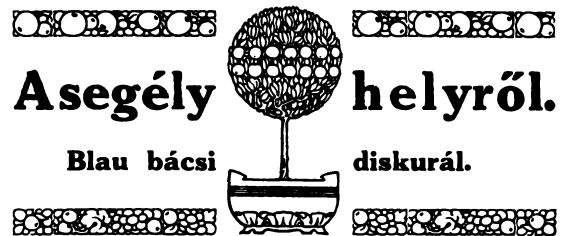
„Nagyságos szerkesztőség!

Borsi János tizedes itten küldöm szavamat kihirdetésre az Kilencs ujságban.

Borsi János honvéd korában kijött a 10-ik ezred honvédektől Miskolcra 1915. október 20-án Galiciában a kotózói faluban, otan beosztotak a 9-ig ezred 1-ső századába Mihelisz főhadnagy ur századába, ot votunk az faluba 3 hétig, asztán kimentünk a hajvornokai Álásba a sztripa partra, ot votunk 6 napig és kimentünk a kotózói erdőbe Tartalékba és ot vótunk 8 nap, onét kimentünk az lapajovkai Álásba az 315-öt helére, és otan csináltunk új Álást, mert az Kilencs honvédnek nem jó akár milyen rossz Álás, megis láthatja hogy ahol az Kilencs honvéd van hogy otan milyen az Álás, asztán aszt az Álást kiépítettük olyan vót, mintha mennyországban lettünk volna, (Frontbaltin*) szépen kifontuk mogyoró veszővel és rókalukakal ellátuk, hogy mikor az orosz külte a kis csomagokat, rá se igyeltünk, nem féltünk tőle, de bizon Jöt a Junius 10-ike mikor ot kelet hagyunk, mert jobról az töbi harcoló pajtásunkat az tertelmes muszka kilődítota, de biz minket semí áron nem Tudot, hiába robantota fel a drótunkat, aszt hite, hogy már mink mingyár el szaladunk, pedig nem, de muszáj volt, mert már az muszka hátunknál vot, ez vót az első szaladásom az muszka elő el, de nem mesze mentünk csak a stripa partra, otan meg Áltunk, de otan is csak egy hétig formán voltunk és onét is ki lodultunk, onat szalatom másodsor, hej de meleg volt akor 1916 junius 14-én, de azért muszáj vót vini a frakot, akor 30 an maradtunk az első századból, is ugy maradtunk meg, hogy hátvéd vótunk, hogy a ruszi hátba ne fogja az Álásunkat és mikor bé akarunk menyi az Álásba, hát látuk, hogy már a muszka az Álásunkba sétifikál, mingyárt egy pár kézigránátot becsaptunk és akor reggel 3-szor rohamra mentünk, otan azért az viselkedésemért kitüntetésre felterjesztet az Vas hadnagy ur, amelyet az bronz vitézségi érmet megkaptam julius 14-én, Továbbá 1916. Augusztus 29-én az román frontra jötem, az bekecsi hegyre csináltunk védő Álást, otan vártuk az román, 6 napra megérkezet az román, azt hite a бүдös hogy Talán már pestig fog jöni, de biz jól orba vertük mi az kilencsesek, meg ijjet és visszafutot a reterát fajzaty a hazája felé, meg se álot a határszélig, de otan se Álot volna meg, de az muszka cinkosa jöt segítségül neki, de még otan is tovább nyomtuk őket, elfoglaltuk az román első talut, ot volt a sok jó kövér liba és kis malac, sütöttük, főztük

őket, otan volt a legjobb napom 1916 okt. 26-ikán, azért az vitez kitartásomért az századparancsnokom kitüntetésre és előléptetésre masiroztatot fel, melet megis kaptam, az kis ezüstöt és az két csillagot a galéromra teték.

1915 okt. 20-tól Álandóan az harctéren vagyok, sebesülve sem beteg nem voltam én nagy tiszteletvel Borsi János tizedes, 9 honv hős ezredének 1. századában Tábori pósta 425 Szavamhoz kihirdesések, hogy tisztelem az édes anyámat, meg minden rokonságot és a jányokat csólkolom.

(Mielőtt megszólaltatnám: bemutatom. Blau bácsi, kinek 2 csillag tündöklök gallériáján, az 1876-ik esztendőben látott először napvilágot. Mindössze 126 cm. magas bakancsban. Dús, de angolosan nyírott bajuszt visel. Sebesen ejti a szót. Mindenről érdeklődéssel és körülmenyesen beszél. Egyik tárgyról a másikra minden kérdés nélkül csap át. Soha ki nem fárad a beszédben. Anyaga is bőven van s így kintinő szórakoztató. Jellemző mindenki nyában tanusított előzékenysége, udvariasága és jó modora. Több mint 2 év óta tapossa a harcteret. Beosztásában bámulatos szakértelemmel segítkezik a sebkötözéseknél és páratlan gyöngédséggel, igazi bajtársi szeretettel ápolja betegeinket. Dr. Pap, Dr. Fodor, Dr. Takács s különösen Dr. Izsák ezred illetve orvosfőnökök és Mehringer egészségügyi zászlós valóságos medicust faragtak a csöpp emberből. De nem csak gyógyszolga, hanem telefonista, figyelő, gázaltiszt, szóval minden kikerül Blau bácsiból.)

Van szerencsém igen tisztelt őrmester uram. Ezer esztendeje nem volt szerencsém üdvözölhetni. Részemen aszerencse, hogy most ebben a kellemes helyzetben lehetek. Ma délben értünk ide és holnap mi is tovább megyünk. E hét végén remélhetőleg új otthonunkban leszünk. Ha ez éjszakára esetleg még nem volna lakása, a legnagyobb készséggel felajánlom szobánkat. Nagyon szép berendezésű, kényelmes szoba, már nyolcan lakunk benne, de még őrmester urnak is biztosíthatok helyet. Háziasszonyunk tündér szépségű nő, szépségével párosul nemeskeblűsége. Mindenét megosztja a honvédekkel. Zsirt már kapunk tőle s most már tojásban utazunk, talán sikerül a faluban 20—30 darabot vásárolnom egy rántottás vacsorára.

* Fort Balti

Lapunk terjesztésére és előfizetők gyűjtésére mély tisztelettel kérjük a szabadságra menő tisztt urakat és legénységet. A lapnak fejlődése s így a lapunk gvarapitása közös érdekét képezi mindnyájunknak, ezért a kultur és nemes kettős célért válllvetve kell fáradozni minden kilences honvédnek

P. A. I. fndgy. urnak IV. gp. szd. Hálás köszönet a több előfizetésért. A lapokat az adott címekre azonnal elküldtük. — **K. L. Tp. 523.** Igen, lapunk összes számai kaphatók Az előfizetések, levelek, szóval a lap anyagi és szellemi részét illető dolgok **nem** a nyomda címére Iglóra, hanem a szerkesztőség és kiadóhivatal címére Tp. 425 küldendők. **S. B. 4. szd.** Ha képét beküldi, „arcképcsarnok“ rovatunkban díjtalanul közöljük. Legeészszerűbb, ha egy—egy századtól egyszerre többen küldik be képeiket. A képek készült elichék annak idején az ezred albumában lesznek használnva. **L. S. Debrece.** A legujabb rendelet értelmében a Károly csapat keresztre most már igénye lehet. Tessék az ezredparancsnoksághoz fordulni. — **I. Gy. hdgy. urnak III. gp. szd.** Szíves küldeményeit köszönjük és örömmel várjuk a többit is, **K. I. szds. urnak Marosvásárhely.** A jelzett kézirat 20-ig még nem érkezett meg. Mély köszönet érte előre is. **R. gp. szd.** Nem közölhető. **V. Gy. tizedes gyal. ágyus osztag.** Köszönet, egy kis változtatással a másikat is közölni fogjuk. **D. e. é. ő. tiz. 6. szd.** A kérezzett 1914. decz. hó 25 én eltűnt, más felvilágítás adható. **H. I. tizedes I. szd.** Nagyon ismerős hurokat pengett, sajnáljuk, de nem közölhetjük. **K. J. Kassa.** Költözkdésünk miatt késétt a 4. szám szétküldése, miért is szíves elnézést kértünk. — **N. B. őrv. 24. h. gy. e.** Szíves elismerő sorait köszönjük. A küldött cikkek tábori ujságban nem köölhetők. A hátország bármelyik lap örömmel fogadná. Ügyes tollából, jut részünkre való is, kérjük támogatását. **B. M. urhőlgv Kassa 9. h. pótzlj.** Ezer köszönet. A futó esilagokkal küldjük azon kérelmünket, hogy szerencséltesen máskor is soraival és csak hálásak tudánk lenni, ha lapunkat terjeszteni szíveskednék — **N. N.** Csak annak járt le előfizetése, aki 2 koronával fizetett elő ez év decz. végéig. Előfizetése a jövő év első negyedére 2 koronával megújítandó. — **B. I. et.** A fogalást ön nyerte meg. Sz. nak nincs igaza, mert nem johnó, hanem „eunuch“ nak írjuk és nevezzük. Ez görög szó. Csudáljuk, hogy ő a szentieleki diadalai után abba a társaságba kívánczokzik. Vagy éppen azért

Lapunk legközelebbi száma január végén fog megjelenni. Kérjük a közlésre szánt kézírásokat január hó 10-ig szerkesztőségünk címére Tp. 425 beküldeni.

TÜKÖR...

En is jobban tettem volna talán, ha nem születtem volna. — gondolom csöndesen magamban most, amikor egy kis karikatúra sorozat jelenik itt meg! kellett ez nekem?!

De hiába. A magamfajta embert nem hagyja nyugodni a keze, szeme — és amit lát, azt kiforgatja maga mivoltából: egy alig észrevehető grimacc, egy elejtett szó és k' z a karikatúra théma'

En pedig nem törődve életemmel és jövőmmel, megkezdem a nagy nyilvánosság előtt átkos munkámat és akit ahogy láttam, hallottam, először belenezetem egy homoru tükörbe, amely azért mindlég mond — s azután úgy veszem tollamr:

Este, vacsora után. A feketét behozza az „édes“ Komlóssy mester, leteszi mindenki elé a kék ibriket erre lassan megkezdődik a mozgás. Az asztal végén, recscsen egy szék, „ő“ feláll, simán, kiparirozva a falhozlapitással fenyegető könyökökét, odalejt, ahol a kártyapaklik táboroznak. Kivesz két paklit, az Alezredes ur előtt meghajolva átnyújtja az egyiket és a másikkra vonatkoztatva egy sokatmondó szempillantás kíséretében elhangzik a Konvencionális... „meg méltóztatik engedni??...“

Megkezdődik a kártyapartie és a vége rendszerint: „...máon megin evitted a pézt, oszt most hazamész, máon megin sok dógod van ugy-é:....“

Mám egy
maké —
nem jó, no de
nem is drága
— indul a
betűk útjára
Messze, ősi
Csehországba
— cipel engem
szálló fáma —
onnan fú a
szél — hiába
nem beszél
— eselákoknak
drága vára
Prahá! Ott
"olt" „O”
szabadságon
— ettek, ittak
drága
szőke nyok
szeme lobban
— a fé-

ramban s egy kebelben ottan nyomban — egy ál-
dott szív nagyot dobban... És ez így megy napról-
napra nem is ferre rá egy lapra — mért is voltam
szabadságon a helyemet sem találok — hirbe hoz-
tak, meg kinoztak — majd halálra csiklandoztak és
azóta jár a fáma — hogy maradt a villanylámpa —
Bajmóc fürdő fiókjába!

— senkinek föl nem ajálom — palatábla, gázhenger én
vagyok a gázember!

(Folyt. köv.)

IRODALOM.

VIRÁGOK EGY HONVÉDSIRRA.

Egy szerény külsejű kis versfüzet fekszik előt-
tünk, melynek írója Tim József honvéd
főhadnagy ismert tollú író s nekünk most
az volna kötelességünk, hogy a versekről kritikát mond-
junk. De hogy lehessen kritikát mondani az érzelemről, az
ember belső lelki világáról, a szívről, a lélekről, amikor
ez mind oly érzékeny, mint a legfinomabb hegedűhur,
melynek legkisebb érintése már hangot ad. Mert Tim
József versei ilyenek. Írójuk saját érzelmeit vetette pa-
pirra, s mikor most egy csokorba foglalt huszonöt me-
leghangu költeményt, úgy éreztük, hogy a sorok között
ott járkal a poéta kesergő lelke, aki az elesett hős sir-
jára így küldi virágjait. — Mint az „Ajánlás” versé-
ben is írja, verseit öccse sirjára küldi, aki mint a 3-ik
hon. gy. ezred századparancsnoka 1915. október 29-én
Doberdón elesett. S amit a poéta e versében megígér,
ezt becsülettel be is váltja, mert minden egyes költe-
ménye egy hőshöz szól, ki hazájáért és királyáért felál-
dozta ifju életét. De találkozzunk verseiben a „szegény
öreg asszony”-nyal is, ki fiát még egyre várja, pedig ott
pihen az „olasz határon, a sziklás nyoszolyán... — Aztán
tovább keseregnek a dalok, ahol „egy lányos, cifra uri
háznál rendjén a dolog” stb. stb. kell-e ehhez kom-
mentár? Nem. Megérti azt mindenki, hisz a bánatban és
a szomorúságban mindnyájan egyformák vagyunk. S ép
oly jól esik olvasnunk ezeket a dalokat, mint azt, melyek
„a kék Bodrog partjáról” szólnak, ahol elterül a maga
kedves egyszerűségében a „kis falu”. Egytől-egyig mind
meleg hangú költemény, melyekből ép úgy kisugárzik a
mérhetetlen szeretet, mint a költő tehetsége, a poezisra
való hajlama. S ha néhol mégis elfogultabbak ha itt ott
a gondolatok szűkebb keretek között mozognak is, ne
feledjük, ezek nem fantáziából merített versek, ezeket
nem a költő képzelő tehetsége vetette papírra, hanem a
szeretet, a bánat, amelynek ereje nem a szavak cifrasá-
gában, hanem azok értelmében rejlik. Ezek minden ke-
resgélés, kerülgetés nélkül egyszerűen, hangtalanul törtek
elő írójuk lel:éből s amit érzett akkor az író, úgy érez
most az olvasó, aki költeményeit olvassa. Sikerült alkotás
„Egy budai kávéházban” c. versei, mely megzené-
sítve a pesti szinpad állandó műsorát képezi. De figye-
lemre méltó az „Orgonavirágok”, „Emlékezés” (mutat-
ványul lapunk más helyén közöljük) s „Finálé” c. költe-
ményei is s a kis csokrot általában nem volt érdemte-
len utjára bocsátani. A kötet megrendelhető a szerzőnél
is, Budapest, Honv. minisztérium 28. osztály.

A BAJTÁRS

A címe annak a társadalmi és kritikai havi folyóiratnak, melyet K o p á c s y József, L a f o r é Lajos százados, L u k á c s Sándor hadnagy és L a d á n y i István zászlós, rokkant tisztek szerkesztésében legujabban megjelent s amely a nyugdíjas (rokkant) katonatisztek és tisztí özvegyek hivatalos közlönye. — A sajtóvállalat új, de az egyedüli demokratikus alapon működő társadalmi és katonai lap, mely mindazok személyes ügyét felkarolja, kik a haza védelmében résztvettek. De elősegíti a legénységi állományu rokkantak (nyugdíjasok) és hadiözvegyek országos szövetségének propagandáját is s minden egyes ily mozgalomról bő tájékoztásokat közöl. De mint kitünően szerkesztett folyóirat is megállja a helyét, amennyiben legujabb száma aktuális fényképeket, költeményeket stb. közöl. A Bajtárs szerkesztősége és kiadóhivatala Budapest, II. Főutca 7. szám alatt van, s évi előfizetési ára 8 korona.

61-ES ZÁSZLÓ ALATT

A címe nagy hadialbumnak, mely a derék temesvári 61-esek három csataterén vívott hősi küzdelmeit, csodával határos diestetteit írásban és képben fogja megörökíteni. Számos történelmi és szépirodalmi cikk mellett e könyv az elesett tisztek és közlegények neveit és arcképeit is fogja tartalmazni. A 600 nagyrétű oldalra tervezett mű előszavát József főherceg írja, de eredeti közleménnyel Frigyes főherceg, Conrád tábornagy, Boroevics vezéreztetés és még számos népszerű hadvezér is fog szerepelni. A hadialbum diszkótésben 40 korona, tüzött kiadásban 20 korona. Rendelések a fenti címek bármelyikére küldhetők. A tiszta jövedelem a hadirokkantak felségélyezésére fog szolgálni.

A „Ludwig baka“ Ünnepi száma.

A cs és kir. 65 gy. e. „Ludwig baka“ táborigazságság a lap egy éves fordulója alkalmából novemberben 40 oldalos tartalommal és 8 oldalos mű melléklettel jelent meg. Utóbbi a Franklin Társulat nyomdájában készült. A jubileumi szám vezércikkét V M ö l l e r Károly alezredes, ezredparancsnok írta Cikkében terjedelmesen fejtegeti a táborigazságságna a jövőben való fontosságát, ami nemcsak az ezrednek, hanem a magyar történetnek is értékes történelmi kutforrását fogja képezni. Egy másik cikk a lap alapítását, a szerkesztőség és a kiadóhivatal működését tárgyalja. Az alosztály parancsnokok mind egyike cikkel vagy verssel gazdagította az ünnepi számot. Igen érdekes az a körkérdés, amely a lap kitűzött céljának megfellelésére vonatkozó válaszokat közli az ezred tisztí és legénységi karától. Ehhez hasonló a tisztí szolgák intervjuja a békére vonatkozólag. Az ügyesen szerkesztett lap két hetenkint jelenik meg s egy év alatt 9500 koronával gyarapította az ezred özvegy- és árva alapját.

Mellékvágányon.

T R É F A.

A „Kilences Honvédek“ táborigazságság számára írta: **Kövárý Gyula.**

Személyek: A magyar huszár.

A muszka fogoly.

A vasuti bakter.

Történelk: egy marhaszállító kocsiaban, amire ki van írva: «30 embernek vagy 6 lónak.» A kocsi áll a sínpáron. Huszár és muszka ülnek az ajtóban kilóg a lábuk. Időnkint borjuböngés, lóprúszkölés hallatszik. Egy pár vasuti lámpa ég. Esteledik.

Huszár: (körülbelül 30 éves jóképű magyar gyerek. Pipázik, magában dudorász. Szünet mulva oldalba böki az alvó muszkát) Ne dobre noc itt lékás, amíg én nem alszok! Hogy mersz muszka létedre aludni, amíg én ébren vagyok

Muszka: (nyápic szakállas fíu, szelíd, buta kék szemekkel) Ah bozse moj megyunk megyunk?

Huszár: Megyunk a fenét! Hiszen tudod, hogy itt állunk már két hete.

Muszka: Pán huszár, soká még mi odaérsz?

Huszár: Ha mindig ilyen veszett tempóban rohanunk, akkor jövő karácsonyra tán hazaérünk!

Muszka: Minek olyan sokat állni itt?

Huszár: Ugy látszik itt felejtettek bennünket

Muszka: Nagy stáció, hogy sokáig itt állni?

Huszár: A jó fene tudja nagy-e vagy kicsi.

Ha tudnám hol vagyunk, gvalog is haza találnék. Csak hogy mellékvágányra toltak az állomástól félkilométerre, oszt itt hagyott a főttransport a faképnél.

Muszka: Faképnél? Hun van fakip?

Huszár: A bolond muszka fejedbe. Itt hagytak, mint szent Pál az olájkokat, no!

Muszka: Ahá! Oáj! Rumuny

Huszár: Az, — essen beléjük a kórság.

Muszka: Pán Szentpál volt rumuny oldalba és otthagya.

Huszár: Nő, — nem beszélék veled, amíg meg nem tanulsz magyarul. Ilyen buta muszkát bíznak rám, aki még magyarul se tud. Minálunk minden esőpp gyerek beszél magyarul. (szünet) Aztán hun csiptek meg, vagyis hun csináltad a bozse mojt? (feltartja két karját megadásra).

Muszka: Nye, nye bozse moj. Én megszökte!

Huszár: Fene a girhes képedet megszöktél?

Muszka: Megszökte! Szerelmes volta.

Huszár: Ugy! Hát nem smakkolt a jó magyar kenyér? Egy cifra oroslányért itt hagytad vóna, ezt az áldott szép magyar földet!

Muszka: Nem érteni pán huszár. Nem Magyarbul szökte oda! Russzibul szökte ide vissza!

Huszár: Átszöktél mi hozzánk?

Muszka: Nye átszektél — visszaszekté! Volta már félkét esztendeje itten Magyar-osztrákba.

Huszár: (oldalbabóki) Magyarország-e! Nem Magyarország!

Muszka: Da, da Magyarosztrák, Mondok. Nye lenni jó lábad. Kicsiri-csire-cseri roppant vagyom.

Huszár: Roppant nagy számár vagy — látom.

Muszka: Nye csereroppant.

Huszár: Csererokkant vagy! Oszt hazavitték De visszaszöktél.

Muszka: (röhögve) De visszaszektél. Szerelmes lenni gyenyeri magyar lánkába.

Huszár: A' mán más! Akkor derék gyerek vagy muszka. Hogy hívnak?

Muszka: Afagrekonikoff Stepanovics Nikolaj.

Huszár: (megrökönyödve nézi) Ttyü, a mindenszent-jit a nevednek! Ez mind te vagy? ki se nézné az ember, egy ekkora kis gubicsból! Hát (utánozni akarja a nevét, aztán nagy sóhajtásra elmondja, hogy) kedves Maflabikacsek Petanovics Vampetics, bizony, aki egyszer egy szép magyar lányon felejtette a szemit, az visszaszökik a világvégiről is. Aztán nagyon szép a babád?

Muszka: Ajaj, nagyon czip!

Huszár: Barna? Szöke?

Muszka: (elragadtatással) Piros!

Huszár: A fenét?! (köp egyet) Piros magyar lány no az ritkaság! Aztán, hogy hívják, azt a szép magyar lányt?

Muszka: Grünhut Rebeka! Háboru után leszek magyar állatpolgár!

Huszár: No hát fene a gusztusodba Petánovics Samu! Akkor hát csak aludj és ámodozz Izsák szép leányárol.

(szünet)

Muszka: Nye éhes lenni pán huszár?

Huszár: A még nem vóna baj, de a lovaim bizony megéhnütek mán.

Muszka: Megyek én hozni lónak ablakot.

Huszár: Inkább tén egy kis szénát rekvirálnál valahol, mint ablakot. De ha egy kis füstölt oldalas is kerül a körmöd alá, hát ott ne felejtőd azt se! Pized van-e rá?

Muszka: Pized nincsed rá.

Huszár: Akkor jó van. Eredj Isten hirivel! De aztán takarodóra visszakerülj.

Muszka: Haha. Nyincs takaradattadra itt.

Huszár: Jó lesz meg nem szökni, hanem hamarosan visszatakarodni a nyüstjit neki!

Muszka: Narodni Nyüsty, dá-dá!

Huszár: Az, az Dádát kapsz, ha nem szeded a lábadat!

Muszka: Nyem szökni el én, oh, nyem lenni bolond! (elsántikál)

Huszár: (egyedül) Hej, de jó dolga van ennek a világvándorának! E mán táltalt új hazát! (nagyon távoli harangszó) E nyé, de ismerősen szól ez a harang. Akkurát, mint a kiséti harangnak a szava. Vajjon hol lehetünk most, közel-e, messze-e a falunktól... (felnéz az égre) Pedig a göncöl rudja éppen úgy áll, mintha a nagy eperiánk alatt heverészve nézném... (Danolni kezd, vagy pedig tetszés szerint valamiféle hangszerezen játszik egy nótát.)

(Nóta után, hakter hozza vissza a muszkát, akinél nagy köteg széna, mel egy mőnkü hosszú kolbász van.)

Bakter: Majd megtudom mindgyár, te férges, hogy igazat beszélsz-e? (meglátja a huszárt) Adjon Isten jóestét!

Huszár: Jó estét állam hivatalnok ur! No Grünhut mán elcsiptek?

Bakter: Magához tartozik ez a muszka?

Huszár: Tartozik a nyavalyához, én csak vigyázok rá.

Bakter: No jól vigyáz rá kend Lopott a fickó!

Huszár: Azért muszka, hogy lopjon. Őket úgy képezik ki. A tábornokaik is lopnak, hát a rossz példa ragadós.

Muszka: Nye lopta, rekviráta csak!

Bakter: Csakhogy miná'unk nem erény ám a lopás, mint ünáluk odahaza. Hát ha kend örzi ezt a fattyú, akkor most büntesse is meg.

Huszár: (rámordul a muszkára) Hogy mertél lopni, te cudar gazember? Add ide rögtön azt a szénát! (elveszi tőle és rögtön bedobja a kocsii belsejébe, honnan vidám lönyerítés hallik) Így-e? Hát még mit loptál!

Muszka: (a hosszú kolbászra mutat) Rekvirálta még, centiméter!

Huszár: Ttyü, a ragyogóját ekkora kolbászt loptál! (bicskóját veszi elő) Rögtön agyonszurlak! (Elkapja tőle a kolbászt és jóízűen falatozni kezd.)

Bakter: De mán a kolbászomat csak ne igen fogyasztgassa kend, hanem adja vissza.

Huszár: Csend! Az le van foglalva porhusz deiektinek. (folyton eszi) Hát te orgyilkos ellopod a szegény ember kenyerit a szájából? Hát mit csináljak most veled, agyonlőjjelek, te, azt a rossz keresztapádat!

Bakter: (megrökönyödve) Ne bántsa inkább ezt a szerencsétlent, csak a kolbászt adja vissza!

Huszár: Mindgyár visszakapja kend (folyton eszi) Csak sorjába! E'öbbs a szénával végezzünk!

Bakter: (késésgbeesve) Már vagy egy félméter a kutyáknál van a kolbászból!

Huszár: No Vampetics Izrael, mondhatom neked, hogy csunya szerzet vagy! Hát illik lopni? Nem sül ki a szemed abból a sovány fejedből?

Bakter: Ne bántsa mán, hisz ezalatt elfogy az egész kolbász!

Huszár: Kend kívánta, hogy megbüntessem, pedig hát háboruban nem igen firtatja az ember, hogy mit, hogyan, honnan vesz el, vagy tesz oda!

Bakter: De ménkü, aki eszi azt a háborut odaki lehet háboru, de idebe az ország közepin csak nincs háboru. Ki a fene látott már olyat, hogy az ország belsejébe háboru legyen. Háborut minden nemzet csak a más országjába visel. Huszár léttire ennyit tudhatna kend.

Huszár: De hátha közel esik a harctérhez ez a hely, akkor ezt, úgy hívják, hogy hadtápkörület, oszt akkor itt is a háboru szabályai érvényesek!

Bakter: Messzi van ide a harctér, ez nem táp kerü et, hiszen alig van egy kis táp a környéken. Oszt itt én vagyok a bakter, én vigyázok a szabályokra.

Huszár: Én nem tudom, hogy hol milyen részibe vagyunk az országnak! Különb en mindgyár rendbe jövünk. Hát, hol loptad azt a szénát?

Muszka: Nimet katona vonatbul.

Huszár: No látja kend a némettül hozta.

Bakter: A nimettül? Az más! De azt a három rőf füstölt kolbászt nem a némettül lopta, hanem az én uri magyar éléskamrámbul!

Huszár: (eszik) Mi a mentséged erre muszka?

Muszka: Nyekünk is kell zabálni!

Huszár: No bakter uram, mi kifogása lehet a kifogás ellen?

Bakter: Ad kendteknek menázsit a kincstár.

Huszár: De ad ám fenét, mikor itt felejtettek bennünket, már második hete vesztegeiünk itt, hat beteg óval, ennél a nemjó bakterháznál. Mellékvágányra toltattak, oszt itt hagytak.

Bakter: Mi a csoda! Oszt kend bele nyugszik?

Huszár: Hát majd keres, akinek szüksége van ránk. Én nekem csak az a befehlem, hogy üljek ide be, ebbe a bagonyba evvel a ragyással, oszt vigyem Bács Megymagra, aztán kapok én is két heti urlaubot. Nem mozdulok, amíg nem visznek.

Bakter: Oszt azt se tudja kend, hogy hun van?

Huszár: Még a jó fene is jobban tudja.

Bakter: Hát Mezőszentpöttöndön!

Huszár: (torkán akad a felelet) Mezőszentpöttöndön: Hü az áldóját! Hisz akkor ide három óra járás Kisrét.

Bakter: Három és fél biz a!

Huszár: Az ám a kend bütykös lábaival, de én megteszem két és fél óra alatt, mer én oda valósi vagyok!

Bakter: No ilyet se láttam még! Osztán itt kuksol már két hete, oszt azt se tudja, hogy a szülőfaluja közelében van?

Huszár: Biz én nem igen nézegettem kifelé, hanem a göncöl rudja nagyon gondolkodásba ejtett az imént.

Bakter: Hát a göncölnek jobban hisz kend. Hiszen ha kitöltö a vóna a képit, olvashatta vóna a táblát kend, hogy Mezőszentpöttönd!

Huszár: Jobban hiszek én a csillagoknak, mint az írásnak! Hát a Mohi Bálintékat üsmeri e kilyelmed?

Bakter: Hát, hogy a csudába ne üsmerném hássen a komám?

Huszár: Mán az csak az én komám, mer én vagyok a kis Jósának a keresztapja!

Bakter: Csakhogy két hónapja született a kis Annuska, azt meg én tartottam körösztviz alá. Így hát én is komája lettem!

Huszár: Hássen akkor mi rokonyok vagyunk!

Bakter: Igaz a bizony! Hát adj Isten! (kezelnek)

Huszár: Üljön le kend!

Bakter: Köszönöm.

Muszka: Rokonya, ajaj pan bakter batyuska.

Huszár: Kuss! Te neked coki! — Hát aztán a Bodnár Marcsát ismeri?

Bakter: A Marcsát? Honne ismerném! Az ü anyja miatt lettem állami tisztviselő, mer a Bodnárhoz huzott a szive. El is kerültem messze a falutól, most fél éve kerültem vissza erre a tájékra.

Huszár: Aztán mit csinál a Marcsa?

Bakter: Várja hűségesen a huszárt!

Huszár: Hogy hívják azt a huszárt?

Bakter: Bagi Gyurkának.

Huszár: No engem is úgy híjnak!

Bakter: Kend az? No fog örülni a Marcsa.

Huszár: Fog ám, de majd csak ha haza mehetek.

Bakter: Hássen itt van két és fél órányira.

Huszár: Nem hagyhatom ei a bagonyt!

Bakter: Az ám mi, hiszen kend most hévatalosan van itt. Pedig két hét óta ugyancsak meglátogathatta vóna a faluját!

Huszár: Hiába! Ez a katonaság. Hanem ezt a levelet elvihetné kend a Marcsának, mer ezt neki irtam, amíg itt strázsáltunk!

Bakter: Én nem hagyhatom itt az állomásomat. Hanem azt mondhatom, hogy nagy marha melák ember kend huszár léttire. Itt van a szeretője mellett két hétig, oszt csak levelet ír néki. Ilyet még tán egy cibil se tenne.

Muszka: (aki eddig kussolt) Én elvinném levelet goszpodina Mariska faluba.

Huszár: Hátha addig megindul a bagony?

Muszka: Akkor gyalog utána szaladni. Tudsz én jól szaladni. Gorlicétul szaladta Novogorgevszkig hónap alatt!

Huszár: Nohát akkor itt a levél! De vissza kerülj ide, mert megnyuzlak!

Muszka: Ah vissza, vissz. Moja Rebekához világ vigirul is!

Bakter: Nem jó lesz ez így! Hanem ha kend nem mehet el a bagonyrul, de a bagony odatévedhet magátul is. Eddig se keresték, hát majd odébb állítjuk egy kicsit Kisrét felé. (Neki áll, tolni kezdi) Így nil Gyalog 3 óra járás, de vonaton betolom egy óra alatt is.

(Függöny)

Különféle hírek.

Isten veled Magyaros!

Harcói 1917. nov. 12.

Könnyezve bucsúzunk: Isten veled te büszke, kedves és szép Magyaros!

Amit hetek óta szárnyon tartott a hír, az ma fájó valóra vált.

Itt hagyunk, mert a honfiai kötelesség az ellenség átkos földjére szólít: a mi munkás, harcedzett karjainkra most máshol lesz szükség.

Fájdalmas szívvel, nehezen bucsuzunk tőled, — megtörhetetlenül kiépített állásainktól, azoknak minden kényelmeitől, egy évi fáradhatatlan munkánk gyönyörűségeitől, jóléti, humánus és egészségügyi intézményeinktől. Megyünk.

Még egyszer visszatekintünk reád, S a bucsu utolsó pillanatában emlékünkhöz zárjuk regényes szépségedet, regényes szépségeiddel minden talpalatnyi földedet, melyet nehéz harcokban, pirosló vérünk árán visszacsereztünk s az ellenség merész szándékaitól hűséggel óvtunk, védelmeztünk és véres leckéket adtunk irigyeidnek.

Isten veled te büszke, kedves és szép Magyaros! Hírünket zengd el utódainknak. A munkában soha el nem fáradó, a támadásban és védelemben egyaránt kiváló és sok győzelmet, számtalan elismerést aratott 9-es honvédek dicső nevét harsogd világgá időtlen időkig!

Kedves utód Bajtársaink! Szent örökségnek tekint-

sétek azt a vonalat, nagyon terhes és remek munkánknak gyümölcsét, melyet nektek átadunk. Kincseket kapatok tőlünk. A mi nyomdokainkon haladva, a mi fényes példáinkból merítve ne csak megtartsátok, de gyarapítsátok azt úgy, mint mi tettük volna a jövőben is. Ezzel vigaszt szereztek bánatunkra, mely minden kilences honvéd lelkét szállva tartja különösen most, mikor utójára mondjuk:

Isten veled te büszke, szép, kedves Magyaros! Isten veled te regényes Uzvölgy! Isten veled Aklós telep!

Báró Waldbott Frigyes alapítványa. A nemesszivű főúr tolesvai földbirtokos a háború kezdete óta sokat tett a jótékonyág szolgálatában. A zemplénmegyei főispánhoz intézett levelében újabb bizonyosságát szolgáltatja hazafias, érző szívének, amidőn a harctéren elesettek hátramaradt özvegyei és árvái javára 25 ezer koronás adományt tesz. Az alaphól a cs. es kir. 65 ik gyalogezred, a m. kir. 10. honvéd gyalogezred, *vagy egyéb csapattesteknél Zemplénvármegyéből származó, a királyért és hazáért dicsőséges, hősi halált halt elesettek hátramaradt özvegyei és árvái lesznek segélyezve.* Miután Zemplénvármegyéből ezredünknel is sokan teljesítenek harctéri szolgálatot és sok zemplénmegyei halt hősi halált ezredünk kötelékében — a nemes főúr levélbeli intézkedése szerint ezredünk özvegy-és árvaalapjának is fog jutni

Megsebesültek. *Andrási* István homoróderetű *Bálint* István keresztvári, *Kuzma* György tölgyesi ügyi illetőségű 3. századbeli honvédek f. é. nov. hó 5.-én és *Pala* András magyarraszlaviczai illetőségű, 10. századbeli honvéd f. é. okt. hó 15.-én megsebesültek.

TÁRCA.

.....

RACHEL.

Galiciában, egy erdő szélén lakott Leopold az öreg házaló és leánya: Rachel. Az alacsony szalmafedeles házat az erdő hatalmas fái és kökénybokrai vették körül, mintha valami nagy madárfészket rejtegettek volna. A szalmafedelen bujan tenyészett a moha és a gaz, a lecsorgó esővíz piszkoszöldre festette a falakat. Az erdő harmóniájába olvadt a kis ház, mintha a fakkal együtt nőtt volna fel.

Őcska szekeren innét indult utnak az öreg házaló, hogy a környékbeli falvakat bejárja. Megszokta ezt már régen, hosszú évtizedeken keresztül Haja, szakalla hófehér lett, háta meggörnyedt. Temetőben asszony, legkisebb gyermeke: Rachel nagy leány lett.

Portékája kapós volt. Mindent arusított, ami gyermeknek, öregnek egyaránt kedves volt. Piros pántlika, színes cukor, batist-kendő, legénybokréta és sok efféle. Értette is a mesterségét, el is fogyott portékája. Ha megjelent a faluban, tudta mindenki.

— Itt van Leopold, kéne valamit, nőgaták egymást a falubeliek, nem kell tarost járni. A kis pufók lengyel gyermekek fogták anyjuk szoknyáját és hízlegettek.

— Vegyél piros cukrot mamám, itt van Leopold b. Leopold pedig buzgón kinalta az áruit:

— Ki beszél itt pénzről, minek nekem pénz? Egy kis gabona kerül a háznál, no meg a tyukok is tojnak.

És így Leopold jobban járt. A jámbor lengyel gazda szivesebben adott minden mást, csak pénzt nem. A kis szekér telve lett gabonával, tojással, amiket ropogós bankókká változtatott át. A szekerre új áruk kerültek. Leopold megelégedett a val sietett kis fészkébe.

Nem, ez egyszer nem volt jókedvű Homlokán sötét gondok nyomai, alakja még roskadtabb lett. Amikor a temető mellett hajtott el, az asszony sírjára nézett könnyes, panaszkodó szemekkel. Otthon megkérdezte leányát:

Rachel, nem történt semmi távollétem alatt — s homlokodon csókolta a kedveskedő leányt.

Rachel teát készített atyjának. Fejsze csapásai alatt hasadt a fa, hogy azzal tüzet gyújthasson. Izmos erős

Istentiszteletek. Nov. hó 1.-én délután 3 órakor a hadosztály Katona Otthon mellett lévő temetőben istentisztelettel egybekötött halotti ünnep volt, amit *Szikszay* hadosztályplébános tartott. A gyászünnepen az úrvölgyi összes alakulatok s az előretolt útközetvonat küldöttségileg jelent meg. Ugyanakkor ezredünknel *Dr. Herodek* Ferenc ezredlelkészünk is gyászistentiszteletet tartott és könnyekig megható beszédet intézett az egybegyűltekhöz a fájdalmas nap, szeretett halottaink és elhunyt hőseink kegyeletos emlékére. Új állásunkban nov. 19.-én volt az első istentisztelet, mikor is további győzelmeinkhez buzgón kértük az Isten áldását és segítségét.

Ezredparancsnok urunk vezénylése. A hadosztályparancsnokság Jeszeniczei *Jankovich* Ferenc ezredparancsnok urunkat 4 heti szabadsága ideje alatt nov. 15.—19.-ig Wienbe a gáztájékoztató tanfolyamra vezényelte, honnan, illetve szabadságáról november végén visszatért az ezredhez.

Patkólov kovácsok kitüntetése. A patkólov kovácsok és lóápolók kitüntetéseiből f. é. okt. hó 31.-én 4, illetve 16 drbot osztottak ki ezredünknel. Az igényelt, de még hiányzó kitüntetések később fognak kiosztatni.

A harctér és az iratok. Tagadhatatlan, hogy minél tovább tart a háború, annál több az írásbeli teendő. Ma már ott állunk, hogy a harctéri irodai ügymenet csaknem oly mederben folyik, mintha nem a harctéren, hanem otthon az aktaszagu tágas irodahelyiségekben dolgoznánk. Ezredparancsnokságunknál ez év november végéig mintegy 6000 ügydarabot intéztek el. Ha azt is számítjuk, hogy voltak olyan ügyek, melyeknek

végleges elintézéséig csak szaporodtak az ugyanazon ikatató szám mellékletei, akkor az ikatató ezen 11 hónap alatt 30 ezer számmal is többet ölelni fel, Számításunk szerint havonként átlagosan 5—6 klgmra tehető az iratárhoz visszamaradt iratok sulya és háromszor annyira azok sulya, amelyek továbbítottak. Vagyis november végéig körülbelül két métermázsát tesz ki az elintézett ügydarabok sulya. A legforgalmasabb hónap május, augusztus és október volt.

Ezredünk hadikölcsön-jegyző tiszteje. Az ezredparancsnokság a VII. hadikölcsön-jegyzés teendőivel *Mitskó* Zoltán II. zljbeli tőhadnagy: bizta meg. Ismervén ezredünk tagjainak hazafias áldozatkészségét, erős a reményünk, hogy a mostani jegyzések csak felülmulhatják a VI. hadikölcsön jegyzéseit.

Zászlócsok előléptetése. Az ezredparancsnokság zászlócskká előléptette: a f. é. október hó 14.-én kelt 276. számú ezredparancsnoksági parancsai okt 20.ával: Lovassy Andor e. é. önk. őrm. hadapródjelöltet; a f. é. okt. hó 28.-án kelt 290. sz. ezredparsági parancsai f. é. nov. hó 1.-ével: Matzner Árpád és Rabek Révi Ferenc e. é. önk. őrmestereket; a f. é. okt. hó 30.-án kelt 292 számú ezredparancsnoksági parancsai ugyancsak f. é. nov. hó 1.-ével: Berzeviczy László e. é. önk. őrmestert.

Legénységi előléptetések. Az ezredparancsnokság a f. é. okt. hó 26.-án kelt ezredparsági parancsai f. é. nov. hó 1.-ével előléptette: *Horváth* Pongrác és *Soós* János 7 szjbeli őrzetetőket tizedesekké, *Szuzi* András 7. szjbeli honvédet őrzetetővé a f. é. okt. hó 30.-án kelt ezredparsági parancsai ugyancsak nov. hó 1.-ével: *Nogla* Károly ezredtűrszbeli szakaszvezetőt őrmesterré, *Drozsa* András tizedest szakaszvezetővé, *Krausz* Gyula és *Mailach* János őrzetetőket tizedesekké, és *Kalinovszky* Vilmos honvédet őrzetetővé.

leány volt, de karcsu mint az erdő őzikéje Itt nőtt fe az erdőben, mint az erdei vadvirág. Bölcsője felett erde madarak és vad méhek zengtek altató muzsikát. Pajtásai a virágok, a szellő és az erdő rengetegje. A virágok bókoltak neki, a szellő homlokon csókolta s a nefelejtsek a hasonló szemekbe mosolyogtak.

Atyja a teához ült. Ősz fejét karjára támasztotta, a tea párája körüllegte gondderthes arcát, misztikus alakzatok rajzolódta körötte, mintha vészfelhők volnának

— Leányom, a városban rossz híreket hallottam háboru lesz. A mozgósítást már elrendelték, bátyáidnak is elkell menni. Verekedni fogunk az oroszokkal. Az orosz határ alig pár kilométernyire fekszik ide . . . mi lesz velünk, mi lesz velünk.

Rachel nagy szemeket meresztett atyjára. Csak annyit tudott, hogy a háboru szörnyű valami. Látott csataképeket, tudta, hogy ölik egymást az emberek, más nem tudott.

— És mi lesz velünk atyám? — magázoz térve első meglepetéséből.

Leopold megsimogatta a szakállát, félelmét nem akarta gyermeke előtt elárulni, megnyugtatólag válaszolt:

— Ne félj Rachel, katonáink nem engedik ide az ellenséget és mit is akarnának ily öreg embertől. Mindennemű oda adom, ha kell, de téged nem engedlek bántani, megvédelmezlek én imádkozni fogok.

Gyermeki szeretettel csókolta meg Rachel az atyját s mint egy remegő madárka simult hozzá.

Kitört a háboru. Az oroszok Galicia földjére léptek. Vad kozákok dúlták a békés otthonokat, ártatlanok szenvedték kegyetlenkedéseiket.

Leopold menekülni akart, de már késő volt. Egy őszi estén gorombán zörgettek az ablakon.

— Hé, ajtó! nyiss, ki áldóját vagy! Különbön földig égetem házatát s ugy melegszen mellette.

Kozák járőr volt. Prém sapkás szakállas, zord alakok. Lehetek vagy nyolcan. Újukba esett a kis erdei fészek. Az öreg tisztában volt azzal, hogy az éjjeli láto gatok kozákok.

— Rachel, Rachel, el vagyunk veszve, itt vannak ellenségeink, — suttogta a testében reszkető öreg. El kell bujnod leányom, nem szabad a szemük elé kerülni.

Rachel nem ijedt meg. Csodálatos nyugodtság minden mozdulata, szemeiben az elszántság tüze.

— mindannyiára a műszaki századhoz tartoznak; a f. é. nov. hó 4.-én kelt 297. sz. ezredparancsai parancsával f. é. nov. hó 11.-ével: *Tarsoly Péter, Zámboéry György és Rohlicsek István* ezredtörzsbeli honvédeket örvezetőkkel.

Lóverseny a fronton. Nov. 3-án a hadosztálynál nagy érdeklődés és siker mellett „Hubertus lovaglás” tartatott. A lovaglás távolsága 35 km-ben volt megállapítva öt könnyű akadállyal és körülbelül 250 méteres kifutóval. Az első díjat — egy értékes ezüst cigarettát — *Márkus* alezredes, a hadosztály vezérkari főnöke nyerte el. A versenyen megjelentek: Livnói *Hadfy Imre* hadtestparancsnok és Doberdói *Breit József* hadosztályparancsnok. Kik mindvégig élénk érdeklődéssel kísérték a verseny lefolyását. Verseny után a hadosztálylovasságnál vadászreggeli volt, mikor is a győzteseket melegen üdvözlötték. A verseny sikere mellett bizonyít az az elismerés is, amely a hadosztályparancsban jelent meg és így hangzik: „A hadosztálynál a nov. 3-án megtartott Hubertus napi vadászlovaglásnak a mai viszonyokhoz mért körültekintő rendezéseért és a jelen volt hadtestparancsnok ur ő nagyméltósága teljes megelégedését kiérdemelt, sikertült keresztyénülteért elsősorban a hadosztálylovasság parancsnokának, valamint összes tisztjeinek, némbülönben altisztjeinek és huszárjainak elismeréssel párosult köszönetemet fejezem ki. Különös örömet nyilvánítom továbbá a felett, hogy a lovas sport fejlesztésének a jelen hadjárat folyamán is többször tapasztalt fontossága a lovasítottak és a lovas csapatok harcéri tevékenységére és működésére nézve, a hadosztályparancsnokság tisztjei és altisztjei részéről ily szépen sikerült lovas ünnepély keretében jutott kifejezésre.”

Eljegyzések. *Schreiber János* 9. honv. gy. ezredbeli százados, ezredparancsnokságunk segédtisztje okt. hó 21-én, szabadsága tartama alatt Budapesten eljegyezte *Dömötör Bella* urleányt, *Dömötör Pál* fővárosi

felsőpariskolai igazgató nagyműveltségű és kedves leányát. Ezen örvedetes hírünkkel kapcsolatban azok fényes gárdájához csatlakozunk, akik a holdog jegyeket szerencsekívánataikkal elhalmozták és mély tisztelettel üdvözljük úgy az örömszülőket, mint a jegyespárt azon őszinte kívánatainkkal, hogy a Mindenható bőséges áldásával, soha meg nem szűnő igazi boldogsággal koszorúzza életük minden pillanatát. — *Hradil Károly* szkv. ezredfényképészünk nov. hó 4-én *Hermann* Irmuskával Kozsnyón jegyet váltott, Háromszoros éljennel és legbensőbb kívánatainkkal osztozunk örömtükben.

A hadi segély felemelése. Mint értesülünk a hadisegélyjavaslaton hetek óta dolgoznak a pénzügyi és honvédelmi miniszteriumok kiküldöttei. A bizottságnak igen sok nehézséggel kell megküzdnie. Nem a hadisegély összegének meghatározása okoz gondot, mert hisz ebben már teljes megállapodás történt a képviselőház pénzügyi bizottságában. A lapok közölték is a segélyek összegét. A nehézséget annak a szervezetnek a kiépítése okozza, amely a segélyigény megállapítása és a segély megvonása fölött dönteni hivatva lesz. A segélyezés mai rendszere megváltozik. A jegyző szerepét bizottság veszi át. A reform a mai rendszert teljesen felforgatja. Természetes tehát, hogy meg kell gondolni a hadisegélyrendelet minden egyes szavát. A rendelet tervezete elkészült már. Ez azonban nem végleges szöveg. Napról-napra változtatnak rajta és a megkeresett hatóságok feleletei is újabb pótlásokat tesznek szükségessé. Akár mily sok is a nehézség, a fronton vérző katonák családjai nem várhatnak sokáig a segélyre. Reméljük, hogy a sok nehézséget leküzdjük még ebben az évben és újra minden arra jogosult megkapja a felemelt hadisegélyt.

A hadtestparancsnok ur köszönete. Livnói *Hadfy Imre* hadtestparancsnok ur őnagyméltósága az ezrednek a Zita kórházban felállítandó

— Nem, atyám én nem félek, én védelmezni akarok, én szembe szállok nárcival. Karjaim erősek, a szívem bátor és ha kell nézd e kést tavalj két farkas támadt meg, és mégis itt vagyok. Engem ne félt, téged féltelek, téged atyám.

Rachel magához szorította remegő atyját s csókjaival borította ősz fejét.

— Gyermekem rejtél el magad a pincébe, atyád kér erre, siess!

A leány eltűnt a pincében, amely a szobából egy csapóajtón vezetett be. Az öreg némileg leplezte az ajtót. Rongy darabokat, szennetet rakott rá. Epen, hogy ideje volt, mert a lovaikat elhelyező kozákok visszatértek az istállóból.

— Hé, az áldóját, még mindig zárva ajtó, no ezért meglakolsz kutya!

— Nyitom már, nyitom: mit parancsolnak az urak?

— Á te vagy az zsidó? Hol a pigám, hogy le szurjalak, miért várakoztattad meg a cár büszkeségeit?

— Kegyelem, kegyelem uraim! Üljetek le nálam. Látom pihenőre van szükségetek. Enni- inni valót adok, mindennel jól tartlak, csak hagyjatok békén

A kozákok az asztal köré ültek. Spiritusszal feltüvegeket raktak maguk elé. Híjég, kegyetlen szavakkal beszéltek a reszkető öreggel.

Hé venség, éhesek vagyunk, van e sok tojásod? Inni valónk már csak volna, enni is kéne.

Leopold előkerített egy szakajtó tojást. A kozákok tüzet raktak s nemsokára egy nagy lábásban pirult a títottta.

A rántotta evést a szeszivás előzte meg. Leopoldnak velük kellett tartani hiába könyörgött, hogy nem bírja a szeszt, de ez mit sem használt. Minduntalan leiszurással fenyegették.

Rachel szivszorongva hallgatta e szavakat s iszonyatos percekét élt át a sötét pincében. Már, már atyja segítségére akart sietni.

A részeg kozákok mindinkább brutálisabbakká kezdtek válni. Pokoli ötleteket eszeltek ki. Leopoldnak táncolni kellett. Tipegett-topogott szegény öreg, de a kozákok ezzel nem elégedtek meg. Az egyik kozák felugrik s eltáncolja az örvényforgású kozáktáncot, követelve az öregtől hogy csinálja utána. Majd más kegyetlenséget eszelnek ki: Leopoldnak fállábon kell állni. Az egyik

hadtestágyra küldött gazdag adományáért köszönetét s elismerését fejezte ki. Ezredünk a fenti célra 3948 K 81 fillért gyűjtött.

Az ezred özvegy- és árva alapjának növekedése. Legutóbbi kimutatásunk óta a következő adományokkal gyarapították nemes alapunkat: Herédy örv. 5 K, a 4. szd legénysége 20 K, Bosnyák József 10 K. Font Jakab hadnagy 5 K, 9 es honvédek veres füzetéből 2 K, Aklósi Altiszti Kuglizó 86 K 56 f. A fényképészet szept. havi jövedelme 1711 K 50 f, Ezredtörzs Asztaltársaság 79 K 60 f, Károly csapatkereszt emlékére ezredtörzs 80 K, jelentő lovasok 6 K 30 f, ezredsegély 30 K, műszaki század 23 K, ezredtörzstelefonisták 49 K, Nemes hdngy 10 K, fényképészet október havi jövedelme 1249 K 50 f 2. szd legénysége 50 K, Dégny Ödön fhdy 10 K, ezredfürdő 205 K, III. zlj.vonat 83 K 20 f, I. zlj 70 K. Az eddigi gyűjtés eredménye 59918 K 56 f.

Károly csapat-keresztek kiosztása. Ezredparancsnokságunk f. é. okt hó 20. án osztotta ki a Károlycsapat-kereszteket. Az alsosztályparancsnokok ünneplés és lelkesítő szavak kíséretében tüzték fel honvédek mellére ezt a szép és nem mindennapi kitüntetést, melynek értékét növeli az is, hogy a rangfokozatnélküli — miután 3 havi rajvonalszolgálatát igazolta — ép úgy viseli, mint a legmagasabb parancsnok.

Beosztott számvivő. Ádamffy István a II. zlj gazdasági hivatalának főszámvivője a harctérről Kassára áthelyeztetvén, a főszámvivői teendők végzésével más, rangban idősebb számvivőt bízta meg s az így megüresedett számvivői hely betöltésére a pótzászlóaljtól Saár Nándor I. oszt. számvivő altisztet küldték ki,

Kabaré est Sztropkón. Tudósítónk írja, hogy a sztropkói ifjuság nov. hó 3.-án igen sikerült kabarét rendezett a magyar hősök özvegy- és árva alapja javára, melynek jövedelméből a mi alapunkat is gyarapítani fogják. A 8 számból álló változatosan összeállított műsor szerint *Weinhold* János ezredünknel szolgált őrmester az „Attak” című aktualis tréfában szerepelt, míg *Vankovics* Béla a 39 honv. táb. tarackos ezred gazd hivatálához beosztott I. oszt. számvivő altiszt — ki akkor szbaadságon volt — hegedű játékaival és humoros előadásával járult az est sikeréhez.

Rangmeghatározás. *Telkes* Imre zászlós az 1915. évi nov. hó elsejei (rangszám: 12264) *Borsy* Béla zászlós az 1915. évi nov. hó elsejei, (rangszám 126629) *Ehrenreich* Adolf zászlós az 1917. évi nov. hó elsejei (rangszám 3408) és *Neubert* Bálint zászlós az 1915. évi nov. hó elsejei (rangszám 1703) rangot nyerte.

Továbbszolgáló őrmester. Takács András a 39. honv. hadosztály távbeszélő osztághoz beosztott s ezredünk állományába tartozó őrmestert. valamint *Firtkó* József III. zljtörzsbeli szakaszvezetőt f. é. november hó 1.-ével a továbbszolgáló altisztek csoportjába felvették.

Tiszti kitüntetések. A legfelső dicséző elismerés a kardok egyidejű adományozása mellett tudtul adatott *Zékány* Zoltán és *Pákh* Károly hadnagynak. A legfelső dicséző elismerés ujölag tudtul adatott a kardok egyidejű adományozása mellett: Molnár József hadnagynak és dr. *Izsák* Ede népt. főorvos, ezredorvos főnöknek. Az arany érdemkereszt adományoztatott *Mehringer* Nándor egészségügyi zászlósnak.

részeg kozák kardja hegyét az öreg billenő oldalához tartja. Keserves veritékek hullanak homlokára. Ajka eitorzulva imákat mormol: Adonáj, Adonáj.

Az egyik kozák női ruhadarabokat fedez fel. Büszkén lobogtatja Rachel szoknyáját. A többiek arcán állati vigyorgás jelenik meg. Leopoldot megragadják, homlokához szorított revolver mellett vialatni kezdik.

Az öreg tagadni próbál. Homlokán kidagadtak az erek, azon gondolatra, hogy leánya a kozákok prédája lesz. Nem, ezt nem birta tovább. Szemei elhomályosodtak, öntudatát veszve a földre zuhant.

Rachel fellökte a pince ajtót, atyját élettlenül látva a földön, éles sikoly hagyta el ajkait. Félre lökte az utjában álló kozákokat s atyjához rohant, ébresztette, csókolgatta.

A kozákokat mintha pár pillanatra meghatotta volna e jelenet, de csakhamar kedveskedni akaró hangon szóltak:

— Ez már igen. Ide pottyán közibénk egy szép leány. Ma nagyszerű napunk van. Nézzétek mily pompás nő.

A kozákok szeme végig siklott Rachel termetén. A lebomlott szöke haj s a telt mellek érzéki lobot vetettek s prédájuk biztos tudatában hízegő hangon szólottak:

— Ül le és igyál szép zsidó leány, hé, töltsetek neki! Rachel ügyet sem vetett e beszédekre, elájult atyjával foglalatoskodott.

— Hallod e leány, ülj ide mellém, nem lesz bánódása atyádnak, én mondom ezt neked, Roloff Iván a cár kozákkáplárja.

Rachel felemelkedik s mint valami bosszuálló démon villámló szemekkel a kozákok elé áll:

— Ti a cár katonai vagytok? A cár nem jogosított fel beneteket arra, hogy békés embereket gyilkoljatok. Távozzatok s ha itt akartok maradni viseljétek magatokat emberekhez méltóan.

— Ejnye kis madaram, de haragos vagy. Most háboru van s ti ellenségek vagytok. Háboruban minden szabad.

— Nos és mit kívántok tőlem?

A kozákok durván nevettek.

— Mit kívánánk tőled, mint csókjaidat, üelése-det, -- szeretni akarunk.

A leány szemei szikrát hánytak, különös fény lobogott bennük. Büszkén felgyenesedett, kezeiben a kés pengéje csillogott.

Szabadságon voltak. Október közepe tájától december 15-ig terjedő időben a következő tisztek, tisztjelöltek es. e. önkéntesek élveztek rövid szabadságot: Martinka József, Klekner Géza, Papolczy Zsigmond hdgnyok, Göntér Gyula, Heffner Ferenc zászlósok, Stofkó Nándor, Molnár József, Matuscsak Emil hdgnyok, dr. ...ak Ede ezredorvosfőnök, Mitskó Zoltán főhdgny, Telkes Imre, Horváth Géza, Junger Győző, Markovics Zoltán Dan Vince, Barts Pál, Barna Lajos, Nagy Lajos hdgnyok, Cserneőzky Béla főhdgny, Bokor Árpád hdgny, Görömbey Andor főhdgny, Martini Róbert őrnagy, Lorencz Frigyes hdgny, Bálint Lajos zls, Hexner Miksa, Lépes István és Szakács Pál e. önk. ormesterek.

Táncmulatság a fronton. November 12-iki költözködésünkkor Kézdivölgy községbe az ezred műszaki sz. zada ért be elsőnek, ahol harmadnap reggelig pihenőt tartott. A jökevdű u. ászok ezen alkalommal egyik gazdaember udvarán, az ottani leányok és menyecskek mérhetetlen örömeire rögtönzött táncmulatságot rendeztek. A táncra vágyódo honvédek Fejes őrmester vezetésével már a délelőtti órákban katonás rendben, az ősz utolsó virágjaival feldiszitve dalos kedvvel bejártak a falut, hogy a tánckedvelő fiatalságot össze toborozzák. Mondanom sem kell, hogy a 6 órakor kezdődő táncmulatság — melynek rendezésével s a felügyelettel Miklós törzsőrmester volt megbízva — nagy látogatottságnak örvendett s a 9-es honvédek ugyancsak kitértek magukért. A talp alá való: Kurely tizedes mint primás két zeneőrt bajtársával huzta. A mulatság este 11 órakor ért véget, mikor is mindenki egy felejthetetlen est emlékével tért nyugalomra.

Az ezred muzeuma gyarapszik. Ujabbán ismét 4 láda érdekesnél érdekesebb tárgyakat szállítottunk a pótzászlóalj parancsnoksághoz ezredmu-

zeumunk részére. Ezek a művészi értékkel bíró tárgyak honvédeink bámulatos kézügyességét, finom ízlését és a szép iránti fogékonyságát dicsérik. Muzeumunknak örök becsét fogja képezni az a számos harctéri felvétel, melyek hadifényképészeink által készültek. Hradil Károly szkv. most végzi be a legérdekesebb felvételek nagyítását, melyekhez Kozsár Győző szkv. csinos kereteket készített a harctér évszázados fáinak anyagából. Uj állásunkban csak szaporítani fogjuk muzeumunknak már eddig is nagy számu kiállítási tárgyait s így annak idején lesz miben gyönyörködni és lesz mit e odálnia az érdeklődő közönségnek.

Tiszti kinevezések. A f. é 52. sz. Rendeleti Közlöny-nyel U császári és apostoli királyi Felsőge legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott: *Alezredessé:* Neurihrer László őrnagyot, az I. zlj. parancsnokát. — *Századosá:* Schreiber Ferenc főhadnagyot, a műszaki század parancsnokát. (Rangszám 22.) — *Főhadnaggyá:* Klekner Géza hadnagyot, az I géppuskás század parancsnokát (rangszám 288) és Stofkó Nándor hadnagyot, az ezred telefontisztjét, (rangszám 330). — *Hadnaggyá:* Gerecz Sándor zászlóst, (rangszám 62), Róth Ödön zászlóst, (rangszám 1192. 3), Telkes Imre zászlóst, (rangszám 1226 4.), Borsi Béla zászlóst (rangszám 1266 29), Neubert Béla zászlóst, (rangszám 1703.), Menczer Sándor zászlóst, (rangszám 3159.) és Richnovszki Gyula zászlóst, (rangszám 1002. 10). — Mindannyiuknak őszinte szivből gratulálunk kineveztetésük alkalmából és Isten bőséges áldását kívánjuk további működésükhöz.

— Azt nem Roloff Iván! Aki hozzám nyul, Isten legyen neki irgalmas

Roloff Iván az asztalra esapott s szinte üvöltötte:

— Akarlak, érted, akarlak és erővel karjaimba tiltettek,

Felállott, hogy a leányt megfogja. Abban a pillanatban pillant a penge s a kozák hangtalanul terült el földön.

A többiek szeszis fővel szó nélkül percekig bámultak e jelenetet. A leány csak meg se rezzen, kihívó bátorsággal mint egy bosszuálló istennő állott mozdulatlan. Néma esend állott by, amit csak a kozák hörgése zakított. De mi? Ki rögzeti az ablakot? Bos? Elemek? Vagy csak hallucináció? Hah, reccseg ajtó, tasztják kívülről. Ki küldte e segítséget, atya imája? Avagy a sors kiszámíthatatlan esélye?

Szuronyt szegezve áll járőrünk a lefegyverzett kozákok mellett. Rachel sirva ébreszgeti elalélt atyját, ami sikerül is. Amíg atyja hátát rebeg az Istennek, Rachel csókjaival borítja el megmentőjének, az ifju hadnagynak kezét.

Matsenyik Ede
tizedes.

Karácsonyi tiszti veszteségeink.

A negyedik karácsonyt töltjük a harctéren. Az első karácsony nagy veszteségekkel köszöntött reánk, a második karácsonyt minden veszteség nélkül töltöttük, a tavalyi karácsonykor pedig kisebb veszteségeink voltak. 1914. karácsonyán a tisztekben következők veszteség érte ezredünket: Pósch Rezső hdgny megsebesült, (mint százados 1916. június 13-án fogságba jutott) Chodász Géza hdgny, Harasztai Miklós zászlós eltűnt, Vécsey Elemér szds, Gerecz Kálmán hdgny, Kozmáry Elemér főhadn. fogságba jutott, Cserta János hdgny, Ladomérszky József zászlós, Schmidt Miklós zls, Valent István zls eltűnt, 1916. karácsonyán pedig Tarczaly Árpád szds, Paulinyi Géza hdgny, Ribár Ferenc hdgny, Zwicker Elemér és Szentiványi Mihály zászlósok fogságba kerültek.

Lapunk fejrájza. A mostani számtól kezdve lapunk fejrájza fog megjelenni, amit *Byssz* Róbert hdgny úgy a mi, mint a Szepesi Lapok kitünő munkatársa készített. A mai számban közölt érdekes karikatúrák is az ő művészi kezét dicsérik, melyekből azután minden számban elhelyezünk néhányat. Azokat később az ezred özvegy- és árvaalap kezelősége alapunk növelésére egy albumban összegyűjtve külön is ki fogja adni. Az érdekes karikatúrák folytatására felhívjuk olvasóink szives figyelmét.

Karácsonyi foházkodás.

Irta Jászay Horváth Elemér.

Isten, ki látod mind a mennyben,
Kik itt szenvednek és szeretnek,
Mert minden porszem s minden ember
Egy élő része nagy művednek;
Eszte dőnk néked egy lehellet,
Bár tenger vér és könny az ára, —
Ki ünnepet sem ünnepelhet:
Tekints a fázó katonára.

Kereng körötted kis világunk,
Te vagy roppant központi napja,
Fenyőfa-águnk, gyöngyvirágunk
Csöpp létét Életedből kapja.
Szlávnak, germának és magyarnak
Lelke lelked árnyéka: — pára.
Kik ölnek és élni akarnak:
Tekints a fázó katonára.

Oh ne kívánd sötétre vetni,
Meleg szemed tőlük ne vedd el!
Hisz úgy szeretne mind szeretni
S úgy meg van verve gyűlölettel.
De ma este mind sirva gondol
Szülő honára, otthonára.
Vess néki részt az irgalomból
Tekints a fázó katonára.

Nézd, ott a gyűlöletnek árka,
Jaj, mennyi könnyel, vérrel épül
S nem hull reája egy sugárka
Karácsonyfák fénytengerébül
Borítsd fölébe szent palástod:
Eg csillagfényes boltját mára
S kis örömét felgyulni lásd ott:
Tekints a fázó katonára.

Csillag-gyertya gyújtatlan gyuljon
Karácsonyfáján a mennyeknek,
Sötétség átka mulva muljon
Röptén sugáros seregeknek.
Ragyogjon tündöklőn az éjben
Régi szerelmek égi vára
S ki lakozol nem hunyó fényben:
Tekints a fázó katonára

Isten, ki egy fiad bocsájtád,
Engesztelőjét a haragnak,
Üzd el az átkot, mely homályt ad,
Derítsd derűjét sugaraknak.
Kegyelmet kioldva esdjük
A sátoros tábor-tanyákra.
Kiknek nincsen karácsonyestjük:
Gondolj a szenvedő anyákra.

Apfelbaum
Adolf Igló,
ékszerüzlete és óra-
:: javítóműhelye. ::

Ki a
harctérről jön, ne
mulassza el az

i g l ó i

m o z i t

meglátogatni.

„Kilences
honvédek“
Versek a táborból.

A 100 oldalas verses füzet ára **1 korona.**
A tiszta jövedelem az ezred özvegy- és árva-
alapját gyarapítja.

Megrendelhető a „Kilences Honvédek“ tábori
ujság szerkesztősége- és kiadóhivatalánál.
Tábori posta **425.** Az összeg beküldése
ellenében bárkinek azonnal megküldjük.

Pollák Mór
Békéscsaba.

**Röfös és divatáru
üzlete.**

**Weisz Jakab
és Fia Újpest**
első újpesti
konzervgyára.
Újpest, Tavasz-u. 16.

**Hirdessünk a „Kilences Honvédek“
jótékonycélu tábori újságban.**

Az „Anker“
élet és járadék biztosító
társaság főügynöksége
Pollak Simonnál
Iglón.

Eszközül VII. hadikölcsönbiztosítást,
mely minden harctéri katonának
 szükséges.

„KILENCES HONVÉDEK“ jótékonycélu tábori újság.

Tp. 425.

Feladó:

Irási hely:

_____megye.